

Bestuursverslag 2015

Stichting Markant Onderwijs Breda

Zuster Boomaarsstraat 4 - 4854 KE Bavel - 0161-4329872
Directie: Arjan Meertens – Brinnummer 24BE

Sterstraat 1 - 4851 BG Ulvenhout - 076-5640242
Directie: Jos Ermens - Brinnummer: 06BB

Straatweide 30 - 4841 ND Prinsenbeek - 076-5413230
Directie: Bob Schram – Brinnummer: 03CW

Kriekenstraat 43 - 4847 HE Teteringen – 076- 5812119
Directie: Anja Gussenhoven en Monique de Jong
Brinnummer: 18GP

Kapelstraat 15 – 4817 NX Breda - 076-5811575
Directie: Gré van Pelt – Brinnummer: 11SJ

Cornelis Florisstraat 25 - 4827 CN Breda - 076-5871948
Directie: Jan de Bruijn – Brinnummer: 12LV

Jan Nieuwenhuyzenstraat 15 – 4818 RH Breda – 076-5207779
Directie: Carla van Eijk en Monique van Doorn
Brinnummer 23PD

Twaalfbunder 2 – 4823 BJ Breda - 076-5414222
Directie: Eugenie de Roij – Brinnummer: 21PP

1 Inhoud

2	Algemene Informatie	4
3	Samenstelling van Raad van Toezicht en College van Bestuur	4
4	Doelstelling van Stichting Markant Onderwijs	4
5	Beleid en kernactiviteiten	5
6	Onderwijskundige en programmatische zaken	5
7	Juridische structuur en organisatie	6
8	Verslag van activiteiten & resultaten	7
8.1	<i>Bovenschools</i>	7
8.2	<i>Onderwijsprestaties</i>	7
8.3	<i>Passend Onderwijs</i>	9
8.4	<i>Tevredenheid ouders en leerlingen en klachten</i>	9
9	Personele aangelegenheden	9
10	Financiële informatie	12
10.1	<i>Ontwikkeling gedurende boekjaar</i>	12
10.2	<i>Exploitatieresultaat en toelichting op het resultaat</i>	14
10.3	<i>Treasury</i>	16
10.4	<i>Kasstromen en financieringsbehoefte</i>	17
10.5	<i>Financiële risico's</i>	17
10.6	<i>Samenvatting begroting 2015</i>	18
10.7	<i>Continuïteitsparagraaf</i>	18
11	Kwaliteitszorg	19
12	Huisvesting	20
13	Governance	20
14	Dialogo met belanghebbenden (horizontaal)	20
15	Politieke en maatschappelijke ontwikkelingen	21
16	Verslag Raad van Toezicht	21
17	Bijlage: Verantwoording Prestatiebox	24

Voorwoord College van Bestuur

Het jaar 2015 is voor stichting Markant Onderwijs goed verlopen. De onderwijsopbrengsten waren tevredenstellend. De Inspectie van het Onderwijs heeft in 2015 binnen Markant Onderwijs geen reguliere onderzoeken uitgevoerd. De Inspectie heeft aangegeven dat in 2016 drie scholen zullen worden onderzocht: OBS De Toermalijn, OBS De Wildert en Montessori+ Breda.

Op OBS De Toermalijn is verdere invulling gegeven aan de Parelklas, waarin leerlingen onderwijs volgen die meestal in het speciaal onderwijs terecht komen. Op 1 januari 2016 telde de Parelklas 6 leerlingen. Met de Parelklas geeft Stichting Markant Onderwijs, bovenop het basisprofiel van alle scholen, invulling aan het Passend Onderwijs. Het samenwerkingsverband passend onderwijs kende voor het schooljaar een extra budget van € 25.000 toe voor de Parelklas. In 2016 wordt over structurele financiering overleg gevoerd met het samenwerkingsverband.

Het aantal leerlingen binnen Stichting Markant Onderwijs heeft zich in 2015 opnieuw positief ontwikkeld. Per 1 oktober 2015 waren 2093 leerlingen ingeschreven, tegenover 2046 leerlingen op 1 oktober 2014. Alle scholen, met uitzondering van OBS De Apollo en OBS De Toermalijn, droegen bij aan deze groei.

Het aantal medewerkers nam in 2015 toe van 182 naar 191. Deze toename kan worden verklaard uit het gegeven dat meer personeelsleden in deeltijd zijn gaan werken en vacatures zijn ingevuld met nieuwe tijdelijke medewerkers.

Op 1 april 2015 heeft Stichting Markant Onderwijs afscheid genomen van mevrouw Ans Bielars, directeur van OBS De Wildert. Zij is per die datum opgevolgd door mevrouw Eugenie De Roij-van Leusden.

2015 was het laatste jaar waarin het Bestuurs Ondernemings Plan 2012-2016 van kracht was. Daarom is dit plan in samenspraak met directeuren, Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad en Raad van Toezicht geëvalueerd. Met in achtneming van de resultaten daarvan is ook een nieuw plan opgesteld voor 2016-2020. Spierpunten in het plan zijn:

1. Kwaliteitszorg
2. Digitalisering van onderwijs
3. Passend onderwijs
4. HRM
5. Profilering en marketing

Aan kwaliteitszorg is onder externe begeleiding in 2015 op alle scholen al veel aandacht geschonken. Die investering moet er toe leiden dat alle scholen eind 2016 voldoen aan de normen van de Inspectie van het Onderwijs t.a.v. kwaliteitszorg.

Het ziekteverzuim binnen Stichting Markant Onderwijs bedroeg in 2015 5,1% exclusief zwangerschapsverlof. Ten opzichte van 2014 (4,0%) is dit een lichte verhoging. In de voorgaande 4 jaren ontwikkelde het ziekteverzuimcijfer zich in positieve zin (2014 4,0 % 2013: 7,01%, 2012 7,27 % en 2011: 9,04 %). Daarmee is in vier jaar tijd sprake van meer dan een halvering van het verzuimpercentage.

In december 2015 is bij het Vervangingsfonds een voorlopige aanvraag ingediend om per 1 januari 2016 eigen risicodragers te worden. Deze aanvraag is in februari 2016 definitief ingediend en door het Vervangingsfonds goedgekeurd.

Het begrote jaarresultaat over 2015 bedraagt € 263 exclusief onttrekkingen uit de Bapo-reserve en het innovatiefonds. Het uiteindelijk financiële resultaat over 2015 bedraagt - € 286.647. Dat is een verschil van € 286.910. Het resultaat over 2015 is als volgt opgebouwd:

Ongecorrigeerd resultaat 2015	- € 441.186
Uitgaven ten laste van het Innovatiebudget	€ 65.960
Onttrekking aan Bapo-reserve	<u>€ 88.579</u>
Gecorrigeerd resultaat	- € 286.647
Begroting 2014	<u>€ 263</u>
Vershil	- € 286.910

Hoewel op grond van een aantal besluiten rekening werd gehouden met een negatief resultaat, is het resultaat slechter uitgevallen dan verwacht. Met name de personele baten zijn lager dan verwacht. Het achterblijven van voldoende compensatie voor gestegen salarislasten, een naheffing van het vervangingsfonds en een correctie op de rijksbijdrage op grond van de gewichtenregeling zijn de belangrijkste redenen van dit onverwachte resultaat. De begroting 2016 laat een verwacht resultaat zien van € 82.386 positief.

2015 was een belangrijk jaar voor de onderwijshuisvesting in Breda. Op 1 januari 2015 is de doordecentralisatie van onderwijshuisvesting door gemeente Breda aan BreedSaam, de coöperatie van schoolbesturen, geëffectueerd. In het verslagjaar zijn de voorbereidingen gestart voor de nieuwbouw van OBS De Toermalijn en OBS De Tweesprong. Ook is besloten tot renovatie van Montessori+ Breda.

Mede namens de Raad van Toezicht van Stichting Markant Onderwijs wil ik alle medewerkers en directieleden hartelijk danken voor hun inzet en betrokkenheid. Onderwijs is mensenwerk en de kwaliteit van onderwijs wordt elke dag opnieuw op onze scholen gemaakt; dat kan alleen door medewerkers die intrinsiek gemotiveerd zijn leerlingen het beste te geven van wat ze hebben. Daarmee mogen alle leerlingen van Stichting Markant Onderwijs zich gelukkig prijzen.

Breda, 15 mei 2016

De heer drs. J.W.C.J.M. (Jos) de Kort

College van Bestuur,
Stichting Markant Onderwijs

2 Algemene Informatie

Stichting Markant Onderwijs verzorgt het openbaar primair onderwijs in de gemeente Breda. Zij doet dit met acht scholen die verspreid liggen in de stad Breda en in Bavel, Prinsenbeek, Teteringen en Ulvenhout.

Het bestuursbureau van de stichting is gevestigd aan de Hooilaan 1, 4816 EM in Breda en is telefonisch bereikbaar onder nummer 076- 5289360.

Stichting Markant Onderwijs is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 20151892.

Meer algemene informatie met betrekking tot Stichting Markant Onderwijs en de onder haar ressorterende scholen is te vinden op www.stichtingmarkantonderwijs.nl

3 Samenstelling van Raad van Toezicht en College van Bestuur

Op 1 januari 2015 kende de Raad van Toezicht de volgende samenstelling:

- De heer drs. P.F.A. (Peter) Moerkens MPM, voorzitter
- De heer drs. C. (Coks) Glerum, vicevoorzitter
- De heer Th. G. (Theo) Hoeks, lid
- Mevrouw drs. C. (Cecile) Frijns, lid
- De heer drs. J.A. (Jan) van Dijk, lid

Het College van Bestuur bestond in 2015 uit de heer drs. J.W.C.J.M. de Kort.

4 Doelstelling van Stichting Markant Onderwijs

De missie van Stichting Markant Onderwijs geeft de aard en het bestaansrecht van de organisatie weer en luidt als volgt:

Stichting Markant Onderwijs wil kwalitatief hoogwaardig onderwijs aanbieden dat toegankelijk is voor alle kinderen in Breda. Daarbij wordt bewust omgegaan met de verscheidenheid in achtergronden en mogelijkheden van kinderen. Het onderwijs is gericht op het ontwikkelen van een groeiende zelfstandigheid en verantwoordelijkheid van kinderen binnen een veilig en respectvol pedagogisch klimaat waarbij in kindcentra nauw samengewerkt wordt met kinderopvang-, onderwijs- en overige instellingen in de wijk en in de stad.

Stichting Markant Onderwijs is een schoolbestuur, dat focust op:

- a. De kwaliteit van de onderwijsuitvoering. De medewerkers van Stichting Markant Onderwijs, zowel individueel als in teamverband, bepalen de kwaliteit en opbrengsten van het onderwijs. Stichting Markant Onderwijs wil haar medewerkers daarom niet alleen uitdagen maar ook faciliteren.
- b. De continuïteit in termen van omvang en bedrijfsvoering. Uitgangspunten zijn dat de exploitatie in de lopende planperiode 2012-2016 minimaal op nul dient uit te komen en dat in principe elke school kostendekkend draait.
- c. De toegankelijkheid van het onderwijs. Dit is onlosmakelijk verbonden met het openbare karakter van Stichting Markant Onderwijs, dat zich richt op het aanbieden van diverse onderwijsconcepten en arrangementen, die ouders voldoende specifieke keuze- en participatiemogelijkheden bieden passend bij hun kind.

De ambities van Stichting Markant Onderwijs voor de planperiode tot 2016, geformuleerd in het Bestuurs Ondernemings Plan 2012-2016, zijn:

- Het aanbieden van een kwalitatief hoogstaand en samenhangend onderwijsaanbod in de gemeente Breda in samenwerking met de andere schoolbesturen en de regio Passend Onderwijs, waarbij Stichting Markant Onderwijs zich onderscheidt door competitieve onderwijsconcepten en dagarrangementen en een aanbod aan specifieke doelgroepen, die de keuzevrijheid van ouders inhoud geven. Het is mede om deze reden, dat Stichting Markant Onderwijs in 2013 voor wat betreft Raad van Toezicht en College van Bestuur een personele unie is aangegaan met de Stichting Vrije School Breda.
- Behoud van marktaandeel en voor bepaalde scholen een groei van het aantal leerlingen per locatie.
- Een significante verbetering voor wat betreft het systematisch uitvoeren van de kwaliteitszorg, deels leidend tot een verdere verhoging van cognitieve onderwijsopbrengsten en deels tot aantoonbare toegevoegde waarde op het gebied van de sociaal- emotionele ontwikkeling.
- Een op innovatie gerichte kwaliteitsimpuls door het stimuleren en uitdagen van de scholen en medewerkers van Stichting Markant Onderwijs, die de basis vormen voor het bereiken van de gestelde ambities. Randvoorwaarde voor het bereiken van deze ambities vormt een structurele en reeds in gang gezette verbetering van het bedrijfsresultaat.

Bij de evaluatie van het Bestuurs Ondernemingsplan is vastgesteld dat deze ambities gedeeltelijk wel en gedeeltelijk niet zijn gerealiseerd. Met de diversiteit aan onderwijsconcepten binnen Markant Onderwijs nemen de scholen een

eigen positie in binnen het Bredase onderwijsveld. Niet alle scholen hebben dagarrangementen gerealiseerd, maar daar wordt aan gewerkt. Het aantal leerlingen heeft zich positief ontwikkeld. Ten opzichte van 2014 is sprake van een groei van 47 leerlingen en bedraagt thans 2093 leerlingen. Ten aanzien van kwaliteitszorg zijn onder externe begeleiding eerste stappen gezet, maar het doel is nog niet bereikt. Daarom blijft dit onderwerp ook in het nieuw Bestuurs Ondernemingsplan een prioriteit. Teneinde innovatie te stimuleren zijn middelen vrijgemaakt voor specifieke projecten. Het bedrijfsresultaat is niet structureel verbeterd. Over vier jaar genomen bedroeg het bedrijfsresultaat -/€ 332.176 exclusief de onttrekkingen aan de bestemmingsreserves. Dit resultaat kan mede worden verklaard uit achterblijvende financiering vanuit de Rijksoverheid en voorfinanciering van groei van scholen. De onttrekkingen aan de bestemmingsreserves bedroegen in de afgelopen vier jaar € 531.346.

5 Beleid en kernactiviteiten

Zoals blijkt uit de missie is de kernactiviteit van Stichting Markant Onderwijs het realiseren van kwalitatief hoogwaardig algemeen toegankelijk openbaar onderwijs in de gemeente Breda en het zorg dragen voor de continuïteit daarvan. Alle scholen van Stichting Markant Onderwijs staan open voor alle kinderen ongeacht hun geloofsovertuiging en/of afkomst. Stichting Markant Onderwijs heeft zowel oog voor leerlingen met onderwijsachterstanden en beperkingen als voor hoogbegaafde kinderen.

De missie en visie zijn vertaald in een Bestuurs Ondernemings Plan (BOP) en daarvan afgeleide deelplannen op het gebied van leerlingenzorg, personeel, huisvesting en onderhoud, financiën en investeringen. 2015 was het laatste jaar waarop het vigerende Bestuurs Ondernemings Plan van toepassing was. Gedurende het jaar is in samenspraak met directeuren, leerkrachten, ouders en Raad van Toezicht gewerkt aan de voorbereiding van een nieuw plan voor de periode 2016-2020. Dit plan, met als titel "Om de kwaliteit van ons onderwijs", is in december 2015 vastgesteld en kent vijf prioriteiten:

1. Kwaliteitszorg en Integraal.
2. Digitalisering van onderwijs.
3. Passend Onderwijs.
4. HRM-beleid en ontwikkeling van medewerkers.
5. Profilering en marketing.

Het strategische bestuursbeleid is geoperationaliseerd in te behalen resultaten. Daarvan afgeleide te behalen resultaten op schoolniveau worden voorjaar 2016 geformuleerd in de School Ondernemings Plannen (SOP). De schooldirecteuren zijn verantwoordelijk voor de realisatie daarvan.

Om het beleidsvoerende vermogen zo groot mogelijk te laten zijn, is beleidsverantwoordelijkheid zo laag mogelijk in de organisatie gelegd. Uitgangspunt is dat alle scholen een duidelijk 'eigen gezicht' (profiel) hebben.

In het kader van de afstemming en prioriteitsstelling tussen College van Bestuur en directeuren is in 2015 het managementcontract geïntroduceerd. Daarin zijn tien afspraken opgenomen over de ontwikkeling van elke school. Vijf afspraken zijn voor alle scholen gelijk, de andere vijf zijn schoolspecifiek. Het managementcontract heeft de looptijd van een schooljaar.

6 Onderwijskundige en programmatische zaken

Het openbaar onderwijs is algemeen toegankelijk binnen de zorgmogelijkheden van Stichting Markant Onderwijs als geheel en de afzonderlijke scholen in het bijzonder. Stichting Markant Onderwijs streeft naar een veilige en stimulerende leeromgeving. Dit betekent dat gewerkt wordt in een veilig pedagogisch klimaat waarin naast ruime aandacht voor cognitieve aspecten ook ruimte is voor de sociaal-emotionele ontwikkeling en zelfstandigheid van de leerlingen.

Onderscheidende onderwijsconcepten

De acht scholen van Stichting Markant Onderwijs hebben onderscheidende onderwijsconcepten. Zo kent Stichting Markant Onderwijs een Dalton school, een Jenaplanschool, een Montessorischool en scholen die op eigen wijze vormgeven aan vernieuwend onderwijs. Profilering op schoolniveau wordt vanuit het bestuur nadrukkelijk gestimuleerd.

Kwaliteitszorg

Voorjaar 2015 is een start gemaakt met het traject kwaliteitszorg. Doel daarvan is de aandacht voor kwaliteitszorg binnen alle scholen op een hoger niveau te brengen en alle scholen eind 2016 te laten voldoen aan de eisen van de Inspectie voor het Onderwijs. In het kader van het traject krijgen alle scholen externe begeleiding om de kwaliteitscyclus te verbeteren, variërend van het analyseren van resultaten van leerlingen tot het versterken van doorgaande leerlijnen tussen verschillende leerjaren. Op stichtingsniveau worden college van bestuur en directeuren extern ondersteund in een intervisietraject.

Onderwijskansen beleid en Vroeg en voorschoolse educatie

BS Het Noorderlicht en OBS De Tweesprong participeren in het onderwijskansen beleid van de gemeente Breda. Er is evenals in voorgaande jaren een gemeentelijke subsidie voor zo genoemde Schakelklassen. Deze is beschikbaar voor alle Bredase scholen met leerlingen met een aantoonbare taalachterstand. Deze extra bijdrage geeft scholen de gelegenheid om in kleine groepjes extra aandacht te besteden aan taalontwikkeling. De scholen van Markant ontvingen in 2015 in totaal € 66.805,81 aan subsidies Schakelklassen.

Het gemeentelijk beleid op het terrein van Vroeg en voorschoolse educatie is verder doorontwikkeld, waardoor er meer (inhoudelijke) samenwerking is tussen voorschoolse voorzieningen en het basisonderwijs. Onder andere de overdracht van ontwikkelingsgegevens over de kinderen van voorschool naar onze scholen is gestructureerd. Op 6 juli 2015 hebben de leden van de Stuurgroep VVE (waarin vertegenwoordigers van de schoolbesturen, kinderopvang organisaties en gemeente Breda zitting hebben) een manifest VVE ondertekend. Daarin zijn de doelstellingen van het VVE-beleid voor de komende jaren vastgelegd.

Op BS Het Noorderlicht wordt tevens gewerkt met het programma LOGO-3000. Dit ter bevordering van de taalontwikkeling van de leerlingen én de (verplichte) ouderbetrokkenheid hierbij.

De Onyxscholen, een samenwerkingsverband van scholen van Stichting Markant Onderwijs en andere besturen primair onderwijs in economisch minder sterke wijken van Breda, organiseren jaarlijks gezamenlijke projecten, bijvoorbeeld rondom ouderbetrokkenheid.

Hoogbegaafdheid

Stichting Markant Onderwijs heeft de afdeling voor voltijdonderwijs aan hoogbegaafde leerlingen, ondergebracht bij Montessori+ Breda, voortgezet. De belangstelling voor dit onderwijs is verder toegenomen van 80 leerlingen in 2014 naar 90 leerlingen in 2015. De leerlingen van de HB-afdeling komen uit Breda maar ook uit de wijde omgeving. Deze afdeling is niet vrij toegankelijk. Voordat een leerling wordt toegelaten wordt onderzocht of hij/zij voldoet aan bepaalde eisen en of de school de leerling de vereiste zorg kan bieden.

In 2010 is de bovenschoolse Plusklas van Stichting Markant Onderwijs van start gegaan voor kinderen uit groep 3 tot en met groep 8. In de Plusklas, eveneens ondergebracht bij Montessori+ Breda, ontmoeten leerlingen gedurende een dagdeel per week andere hoogbegaafde leerlingen en worden ze gericht begeleid om hun leerstrategieën te ontwikkelen. Daarnaast werken de leerlingen aan hun sociale vaardigheden, omdat ze met een groep gelijkgestemden samenwerkingsopdrachten krijgen. Zij krijgen inzicht in hun sterke en minder sterke kanten en leren hoe deze effectief te gebruiken en verder te ontwikkelen. Op die manier ontwikkelen deze leerlingen een reëel beeld van zichzelf. Ook het afgelopen schooljaar hebben er weer twee groepen leerlingen van verschillende Stichting Markant Onderwijsscholen geprofiteerd van dit leerarrangement.

Parelklas

Op OBS De Toermalijn is op 1 maart 2014 een Parelklas van start gegaan. Deze is ingericht met als doel om kinderen met een verstandelijke beperking thuis nabij onderwijs te bieden. Op 31 december 2015 kende de Parelklas zes leerlingen. Het streven is dit aantal uit te laten groeien tot maximaal negen à tien. Daarmee wordt ook financieel een stevigere basis onder dit initiatief gelegd. Het samenwerkingsverband passend onderwijs 30-03 kende voor het schooljaar 2015-2016 een eenmalige extra financiële bijdrage voor de Parelklas toe van € 25.000. In 2016 zal de structurele financiering van de Parelklas worden voorgelegd aan het samenwerkingsverband. De ervaringen met de Parelklas zijn positief. Leerlingen, ouders, leerkrachten én 'reguliere' leerlingen van OBS De Toermalijn zijn enthousiast. Op initiatief van ouders werd voorjaar 2015 aan OBS De Toermalijn de 'Passend Onderwijs Pluim' toegekend, een initiatief dat wordt ondersteund door de stichting Downsyndroom.

7 Juridische structuur en organisatie

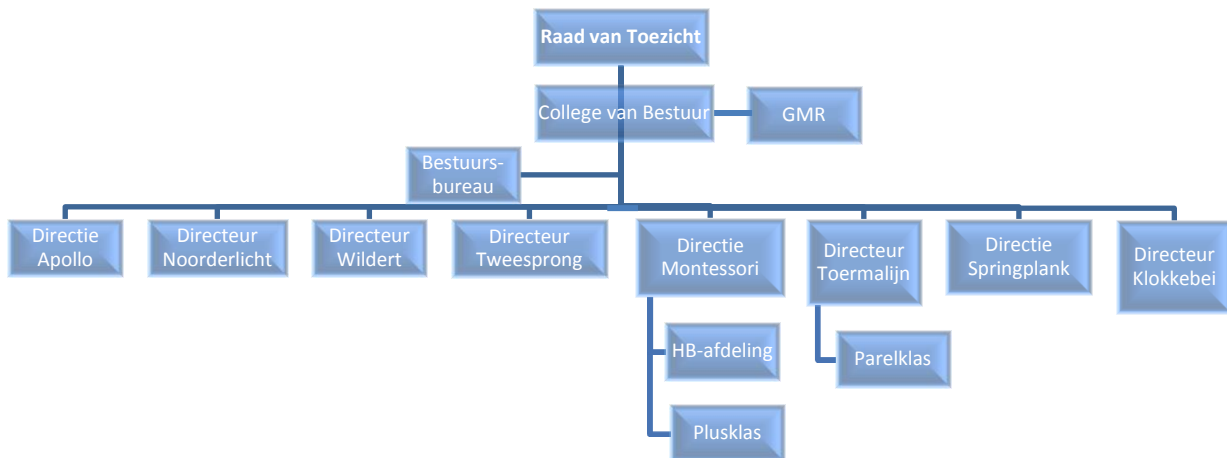
Stichting Markant Onderwijs is een stichting zonder winstoogmerk en ingeschreven bij de Kamer van Koophandel. Het organogram van Stichting Markant Onderwijs is hieronder weergegeven. Naast een Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad (GMR) op stichtingsniveau kent elke school een Medezeggenschapsraad (MR) en een Oudercommissie.

Het managementteam van elke school bestaat in het algemeen uit de directeur, team- of bouwcoördinatoren en de IB'er (Individueel Begeleider).

Het bestuursbureau bestaat uit een managementassistente (0,8 fte) en een stafmedewerker personeel en financiën (1 fte). Daarnaast zijn een bovenschools coördinator digitalisering (0,4 fte) en een algemeen stafmedewerker onderwijs & kwaliteit (0,4 fte) werkzaam.

De directeuren van de scholen maken deel uit van het directeurenoverleg van Stichting Markant Onderwijs, het DOPO. Dit overleg wordt voorgezeten door de voorzitter van het College van Bestuur en heeft een beleidsvoorbereidend karakter.

Organogram Stichting Markant Onderwijs

8 Verslag van activiteiten & resultaten

8.1 Bovenschools

Stichting Markant Onderwijs maakt deel uit van de volgende samenwerkingsverbanden:

- Regio Passend Onderwijs OOK (30-03); het College van Bestuur is lid van het bestuur van het samenwerkingsverband.
- Regionaal Platform Onderwijs West-Brabant.
- Het Bestuurlijk Overleg Breda (BOB); het overkoepelende samenwerkingsverband van alle besturen voor PO en VO in de Gemeente Breda; het College van Bestuur is lid van het bestuur van het BOB.
- Coöperatie BreedSaam die sinds 1 januari 2015, na doordecentralisatie door gemeente Breda, verantwoordelijk is voor de huisvesting van primair en speciaal onderwijs in de gemeente. Het College van Bestuur is voorzitter van de Algemene Ledenvergadering van BreedSaam.

Stichting Markant Onderwijs werkt verder samen met de volgende partners:

- Kober kindercentra in verband met het "Stockholm-Akkoord"; gestreefd wordt naar een doorgaande ontwikkelingslijn van 0-13 jaar van 07.00-19.00 uur;
- Partou kinderopvang in verband met het Dubbelwijs concept;
- Onderwijs Service Groep, na het faillissement over gegaan in Helder Onderwijs voor de financiële en personele administratie; deze samenwerking is per 1 januari 2016 beëindigd. Vanaf die datum ondersteunt Vizyr de administratie.
- De Pedagogische Academie van Avans Hogeschool; de directeur van OBS De Klokkebei maakt deel uit van de Werkveld Adviesraad;
- Arbo-Unie Nederland (op het gebied van ziekteverzuimbegeleiding);
- Onderwijsbegeleidingsdiensten en onderwijsadviesbureaus, waaronder Edux Breda en Hans van Rijn Advies (thans: De Lerende School);
- PO-Raad; Stichting Markant Onderwijs is lid van de PO-raad.

8.2 Onderwijsprestaties

Alle Markantscholen namen deel aan de CITO eindtoets 2015 en hanteerden daarnaast in het kader van het Leerlingvolgsysteem (LVS) methode-onafhankelijke toetsen om de tussentijdse vorderingen en onderwijsopbrengsten op individueel, groeps- en schoolniveau te kunnen volgen.

Hieronder zijn de - voor leerling gewicht gecorrigeerde - meerjarige scores van iedere school weergegeven. Markant Onderwijs hanteert als ambitieniveau voor de CITO eindtoets dat de scores van alle scholen op of boven het landelijk gemiddelde liggen.

CITO score op basis schoolgroepen, zoals gehanteerd door de Inspectie (zie tabel volgende pagina).

Tabel: CITO score op basis schoolgroepen

	OBS De Apollo	OBS De Klokkebei	Montesori+Breda	BS Het Noorderlicht	OBS De Springplank	OBS De Toerma-lijn	OBS De Twee-sprong	OBS De Wildert
2013								
schoolgroep	19	0	4	48	8	2	31	13
schoolscore	537,2	543,2	540,6	525,9	534,8	538,4	537,1	539,2
ondergrens groep	532,3	535,2	534,6	528,2	534	534,9	530,4	533,2
gemiddelde score groep	534,3	537,2	536,6	530,2	536	536,9	532,4	535,3
bovengrens groep	536,3	539,2	538,6	532,2	538	538,9	534,4	537,2
2014								
schoolgroep	4	0	4	40	8	2	32	10
schoolscore	539,4	541,8	536,2	530,2	534,1	538	536,1	538,3
ondergrens groep	534,6	535,2	534,6	529,2	534	534,9	530,3	533,7
gemiddelde score groep	536,6	537,2	536,6	531,2	536	536,9	532,3	535,7
bovengrens groep	538,6	539,2	538,6	533,2	538	538,9	534,3	537,7
2015								
schoolgroep	2	0	3	39	7	3	30	10
schoolscore	533,3	538,5	539,6	527,2	537,8	537,5	539,6	537,7
ondergrens groep	534,9	535,2	534,8	529,3	534,2	534,8	530,6	533,7
gemiddelde score groep	536,9	537,2	536,8	531,3	536,2	536,8	532,6	535,7
bovengrens groep	538,9	539,2	538,8	533,3	538,2	538,8	534,6	537,7
onvoldoende	d.w.z. score onder de ondergrens groep							
voldoende	d.w.z. score op de ondergrens groep tot aan gemiddelde score							
ruim voldoende	d.w.z. score vanaf gemiddelde score tot aan bovengrens groep							
goed	d.w.z. score op en boven de bovengrens groep							

Conclusies:

- In 2015 is de Cito Eindtoets in april afgenomen in plaats van in februari, ook is de toets-inhoud gewijzigd. Daardoor is de vergelijking met eerdere jaren mogelijk minder zuiver. Hierbij speelt een rol dat leerlingen op het moment van afname van de Cito eindtoets al beschikken over een schooladvies en soms zelfs al zijn aangenomen op een school in het vervolgonderwijs. Dat heeft invloed op de motivatie voor deelname aan de toets bij zowel leerling als leerkracht.
- Bij de schoolgroep rapportage wordt de school vergeleken met scholen met een vergelijkbare leerling populatie. Dit is het percentage gewichtenleerlingen op de school.
- Wat betreft de scores van de Markantscholen kunnen we constateren dat zowel in 2012-2013, 2013-2014 en 2014-2015 er 5 à 6 scholen zijn die constant hoog scoren.
- De Klokkebei scoort afwijkend van voorgaande jaren niet boven de bovengrens van de groep. Mogelijk dat het latere tijdstip van afname hierop van invloed is geweest.
- In 2013-2014 scoren 3 scholen op de ondergrens tot aan de bovengrens, in 2014-2015 zijn 4 scholen boven de bovengrens uitgekomen en 3 scholen net onder de bovengrens.
- 2 scholen scoren onder de ondergrens. Voor OBS De Apollo is dit een sterk afwijkend beeld ten opzichte van de voorgaande jaren dat op grond van ervaringen in voorgaande jaren met deze groep leerlingen niet onverwacht kwam. Op BS Het Noorderlicht komen de uitkomsten overeen met de schooladviezen. Het streven van beide scholen is er nadrukkelijk op gericht dit schooljaar betere prestaties te behalen.
- Voor alle scholen geldt dat de resultaten van de Eind cito niet hebben geleid tot aanpassing van de schooladviezen. Daaruit kan worden afgeleid dat alle verstrekte schooladviezen een adequate inschatting van de vaardigheden van de leerlingen inhielden en dus een geweldig compliment aan alle betrokken leerkrachten!

De uitstroomgegevens naar het VO zijn hieronder weergegeven. Het uitstroomniveau bleef in 2014-2015 redelijk stabiel ten opzichte van voorgaande jaren. (zie tabel volgende pagina).

2014-2015 Markant	Vwo	havo	vmbo tl	vmbo gl	vmbo kl	vmbo bl	pro	vso	totaal
OBS De Apollo	1	7	2		6	1			17
OBS De Klokkebei	14	19	11	2					46
OBS De Tweesprong	2	3	10		7				22
BS Het Noorderlicht	4	4	5		9	7	1	1	31
OBS De Springplank	3	4	5	1	2	1			16
OBS De Wildert	5	6	5		1	3			20
Montessori+ Breda	23	11	3		4	1			42
OBS De Toermalijn	32	20	14	2	2	1			71
Totaal	84	74	55	5	31	14	1	1	265
2014/2015 Markant	32%	28%	21%	2%	12%	5%	0,5%	0,5%	100%
2013/2014 Markant	27%	33%	20%	5%	9%	5%	0%	1%	100%
2012/2013 Markant	26%	30%	29%	2%	8%	5%	0%	0%	100%

Inspectietoezicht in 2015

Inspectie en bestuur bespreken jaarlijks eventuele risico's die Inspectie en/of bestuur zien met betrekking tot het bestuur, de scholen en de onderwijskwaliteit op de scholen. Tijdens het gesprek in het najaar van 2015 is gesproken over recente ontwikkelingen bij zowel Stichting Markant Onderwijs als bij de inspectie. Vervolgens is de kwaliteit van de Markant scholen aan de orde gekomen en is van gedachten gewisseld over actuele onderwerpen in het onderwijsveld. Er zijn geen actuele risico's geconstateerd. De inspecteur kondigde aan dat in 2016 drie scholen van Markant Onderwijs voor een regulier onderzoek zullen worden bezocht: OBS De Toermalijn, OBS De Wildert en Montessori+ Breda. Daarbij zal gebruik gemaakt worden van het nieuwe concept waarderingskader van de Inspectie.

8.3 Passend Onderwijs

Vanaf 1 augustus 2014 is de wet Passend Onderwijs van kracht. Uitgangspunt van die wet is dat kinderen thuisnabij onderwijs krijgen en dus zoveel als mogelijk een plaats krijgen in het reguliere basisonderwijs. Het is aan een school zelf om aan te tonen dat het een aangemeld kind niet het passende onderwijs kan bieden. In dat geval is de school er verantwoordelijk voor dat een andere school wordt gevonden die wel het passende onderwijs kan bieden. Met de start van passend onderwijs is ook samenwerkingsverband 30-03 OOK (Optimale Onderwijs Kans) van start gegaan. Het College van Bestuur van Stichting Markant Onderwijs heeft zitting in het bestuur van het samenwerkingsverband. Een ouder van een van de scholen van Stichting Markant Onderwijs heeft zitting in de Ondersteuningsplanraad van het samenwerkingsverband. Binnen het samenwerkingsverband wordt gewerkt in drie subregio's, waaronder de subregio Breda. Binnen deze subregio zijn vier clusters van scholen actief. Deze clusters zijn geografisch georganiseerd; dat betekent dat scholen van verschillende besturen daarin samenwerken. Alle scholen van Stichting Markant Onderwijs hebben in verband met de invoering van passend onderwijs een ondersteuningsprofiel opgesteld.

8.4 Tevredenheid ouders en leerlingen en klachten

Eind 2015 hebben alle scholen via Integraal tevredenheidsmetingen uitgezet onder leerlingen, ouders en medewerkers. De scholen betrekken de uitkomsten van de metingen bij de voorbereiding van hun schoolondernemingsplan 2016-2020.

Stichting Markant Onderwijs heeft een klachtenregeling. Met deze regeling wordt beoogd een zorgvuldige behandeling van klachten te garanderen, waarmee het belang van de betrokkenen en een veilig schoolklimaat worden gediend. Met ingang van het schooljaar 2013/2014 wordt op schoolniveau een klachten- en incidentregistratie bijgehouden. In 2015 zijn op bestuursniveau twee klachten geregistreerd:

- Een klacht van een ouder tegen het besluit tot verwijdering van haar kind van school. In het kader van de verwijderingsprocedure is de leerling herplaatst op een andere school. Deze klacht is na een gesprek met deze ouder ongegrond verklaard.
- Een klacht van een ouder over (naleving van) het pestprotocol van school. Naar aanleiding van de klacht hebben vanuit het college van bestuur gesprekken plaatsgevonden met ouders en directeur; tevens heeft de directeur het pestprotocol bijgesteld.

9 Personele aangelegenheden

Stichting Markant Onderwijs gaat uit van integraal personeelsbeleid, bestaande uit de systematische afstemming van de kennis en bekwaamheden van het personeel op geformuleerde inhoudelijke en organisatorische doelen van de

scholen; de school als professionele en lerende organisatie. Alle scholen, de een meer dan de ander, hebben aan dit thema gewerkt, bijvoorbeeld via teamscholing onder externe begeleiding.

Onder meer de volgende onderwerpen hebben in 2015 bijzondere aandacht gekregen:

- ziekteverzuimbeleid
- bestuursformatieplan en mobiliteitsbeleid
- verdere invoering van de zogenoemde functiemix
- beoordelings- en functioneringsgesprekken
- beheersing van uitkeringen na ontslag
- implementatie van de Cao PO

In het kader van het mobiliteitsbeleid hebben 7 leerkrachten bij de start van het schooljaar 2015-2016 een overstap gemaakt naar een andere school binnen Markant Onderwijs. In relatie tot de invoering van de nieuwe Cao PO is voorjaar 2015 met instemming van de GMR gekozen voor het zogenaamde 'overlegmodel'. Vanuit dat model worden keuzes ten aanzien van bijvoorbeeld de opslagfactor en het weekrooster niet op bestuursniveau maar op schoolniveau gemaakt. Overigens hebben de bepalingen in de Cao over de 40-urige werkweek, over professionalisering en duurzame inzetbaarheid veel discussie opgeleverd. Veel leerkrachten blijken niet gelukkig met die bepalingen: het terugbrengen van het aantal uren voor professionalisering ten gunste van het creëren van ruimte voor duurzame inzetbaarheid, maar ook het terugbrengen van de werkweek van 41,5 naar 40 uur en tegelijkertijd het vermeerderen van het aantal te werken dagen, heeft naar hun oordeel geen positief effect op de ervaren werkdruk in het onderwijs.

In verband met de invoering van de Wet werk en zekerheid op 1 juli 2016 en de daarin opgenomen 'ketenbepaling', heeft het Centrum voor Personeelsvoorziening waarbij Markant Onderwijs is aangesloten, zich georiënteerd op de vraag hoe invulling te geven aan die bepaling. Conclusies daarover zullen in 2016 worden getrokken.

In december 2015 is besloten per 1 januari 2016 eigen risicodragers te worden voor het Vervangingsfonds. Begin 2016 heeft de GMR daarmee ingestemd en is dat besluit goedgekeurd door de Raad van Toezicht.

Stichting Markant Onderwijs hanteert een werkgelegenheidsbeleid. Dit komt er op neer dat voor alle vaste personeelsleden werkgelegenheid wordt gegarandeerd. Tot en met kalenderjaar 2015 is Stichting Markant Onderwijs er ook in geslaagd het tijdelijk personeel, uitgezonderd kortdurende vervangers te behouden voor het onderwijs.

Personeelsbestand

Per 31 december 2015 waren er 190 personeelsleden in loondienst (exclusief vervangers), overeenkomend met 140,9 fte. Via Atea, Kober Kinderopvang en K*Pabel zijn medewerkers gedetacheerd als onderwijsondersteunend personeel (conciërges en onderwijsassistenten).

Tabel: personeelsopbouw Stichting Markant Onderwijs

	Directies en leerkrachten		Onderwijs ondersteunend personeel (geen gedetacheerden)		Totaal		
	Vrouw	Man	vrouw	Man	V	M	totaal
OBS De Apollo	7	3	1	1	8	4	12
OBS De Klokkebei	19	3			19	3	22
OBS De Tweesprong	19	4	0		19	4	23
BS Het Noorderlicht	18	7	2	1	20	8	28
OBS De Springplank	10	0	3		13	0	13
OBS De Wildert	14	1			14	1	15
Montessori+ Breda	23	6	4		27	6	33
OBS De Toermalijn	23	10	3	2	26	12	38
Bovenschools	3	1	1	1	4	2	6
Totaal	136	35	14	5	150	40	190

Inclusief directieleden (10), College van Bestuur (1), OOP (13) en exclusief gedetacheerden bedraagt het aandeel van de overhead 12,6 % voor wat betreft het aantal personen. In 2014 was dit percentage 15%. Dit percentage wordt mede verklaard door het feit, dat op Montessori+ Breda en OBS De Springplank sprake is van een tweehoofdige directie met deeltijd aanstellingen. Op basis van de werktijdfactor en exclusief gedetacheerden bedraagt het overheadpercentage 13,2%.

Tabel: Leeftijdsofbouw personeel per 31 december 2015

Leeftijdscategorie	Directies en leerkrachten		Onderwijsondersteunend personeel (zonder gedetacheerden)		Totaal		
	vrouw	Man	vrouw	Man	V	M	totaal
0-24 jarigen	1	0	4	0	5	0	5
25-34 jarigen	29	5	1	0	30	5	35
35-44 jarigen	35	5	2	1	37	6	43
45-54 jarigen	34	9	4	0	38	9	47
55-59 jarigen	22	10	1	2	23	12	35
60-65 jarigen	15	6	2	2	17	8	25
Totaal	136	35	14	5	150	40	190

Tabel deeltijders (fte lager dan 1,0) naar leeftijd, functiecategorie en sekse:

Leeftijdscategorie	Directies en leerkrachten		Onderwijsondersteunend personeel (zonder gedetacheerden)		Totaal		
	vrouw	Man	vrouw	Man	V	M	totaal
0-24 jarigen	0	0	4	0	4	0	4
25-34 jarigen	16	1	1	0	17	1	18
35-44 jarigen	31	1	2	1	33	2	35
45-54 jarigen	30	2	3	0	33	2	35
55-59 jarigen	14	4	1	1	15	5	20
60-65 jarigen	12	1	1	2	13	3	16
Totaal	103	9	12	4	115	13	128

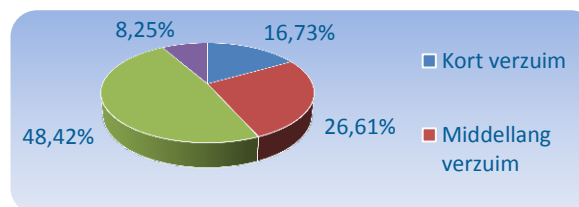
Bovenstaande cijfers laten het volgende zien:

- Hoewel de gemiddelde leeftijd van het personeel stijgt, is de leeftijdsverdeling redelijk evenwichtig te noemen met een zwaartepunt bij de groep van 35-44 jarigen en 45-54 jarigen.
- 35 leraren zijn jonger dan 35 jaar (18 % tegen 17% in 2014).
- 27,9 % van het OP is ouder dan 55 jaar (27,5% in 2014).
- 128 personeelsleden werken in deeltijd (67,4 % tegen 67,0 % in 2014).
- De personeelsleden OP zijn voor het grootste deel vrouw (78,9 % tegen 78,0 % in 2014). 5 van de 10 directieleden zijn vrouw.

Ziekteverzuim

Instellingen			
Periode:	01-01-2015 t/m 31-12-2015	Verzuim in:	Gewogen dagen (PP% en Aanw.%)
Periode verdeling:	Maand	Incl. zwangerschapsverlof:	Nee
Uitvoer datum:	03-02-2016	Incl. zwangerschaps gerelateerd:	Ja
Verzuim kort:	0 t/m 7 dagen	Verzuim lang:	43 t/m 365 dagen
Verzuim middel:	8 t/m 42 dagen	Verzuim extra lang:	> 365 dagen

Kengetallen	
Gewogen aantal personen:	194,1
Verzuimdagen:	2.701
Beschikbare dagen:	52.986
Verzuimdagen kort	452
Verzuimdagen middellang	719
Verzuimdagen lang	1308
Verzuimdagen extra lang	223
Verzuimmeldingen:	281
Herstelmeldingen:	271
Verzuimpercentage:	5,10
Gem. verzuimduur:	11,62
Meldingsfrequentie per jaar:	1,49
Percentage 0 verzuimers :	45,89%

Verzuimpercentage periode / voortschrijdend

Het totale ziekteverzuimcijfer (ZV1) bedroeg in 2015 5,1 %. In het kalenderjaar 2014 4,0%, in het kalenderjaar 2013 7,01%, in het kalenderjaar 2012 7,27 %, in het kalenderjaar 2011 9,04% en in 2010 7,83%. Ten opzichte van 2014 is daarmee voor het eerst sinds 2010 een stijging te constateren. Het vanaf 2011 geïntensiveerd verzuimbeleid is er op

gericht op termijn het langdurig ziekteverzuim terug te dringen en het verzuim exclusief langdurig zieken terug te brengen op het niveau van 2008 (<4,5%). In 2014 is dat dus gelukt. In 2015 is dat niet gelukt maar vanaf 2016 heeft Markant Onderwijs er voor gekozen eigen risicodragers voor de vervangingskosten te worden. Ook hier zal een stimulans van uitgaan het ziekteverzuim terug te dringen tot < 4,5%.

Mobiliteit

In het kader van mobiliteit hebben van 1 januari 2015 tot 1 januari 2016 de volgende verschuivingen plaatsgevonden:

Tabel: mobiliteit

Reden	Aantal	%	WTF	%
Ontslag op eigen verzoek	3	1,58	1,76	1,25
Pensionering / FPU	4	2,11	3,85	2,73
Functiewisseling	0	0	0	0
Nieuw aangesteld	12	6,31	7,41	5,25
Overig ontslag/einde contract	0	0	0	0

De mobiliteitscijfers laten zien dat er sprake is van een toename van het aantal personeelsleden van 182 ultimo 2014 naar 190 ultimo 2015. De belangrijkste reden hiervan is dat meer personeelsleden in deeltijd zijn gaan werken. Door een stijging van het aantal leerlingen is er ook extra veelal jonger personeel aangesteld. De verwachte groei van het aantal leerlingen (vooral op Montessori+ Breda) biedt perspectief voor de toekomst.

10 Financiële informatie

10.1 Ontwikkeling gedurende boekjaar

De financiële kengetallen over het kalenderjaar 2015 met als referentie de kengetallen 2014 en de streefwaarden zijn samengevat in onderstaande tabel.

Tabel: financiële kengetallen

	Kengetallen 31-12-2015	Kengetallen 31-12-2014	Streefwaarden
Financiële positie			
Liquiditeit	1,11	1,32	1,50
Solvabiliteit 1	63,40	69,73	50,0
Solvabiliteit 2	65,99	72,06	--
Rentabiliteit	-4,11	-4,53	>0,0
Weerstandsvermogen	9,44	14,39	>11,0
Kapitalisatiefactor	36,08	40,02	<35,0
Staat van baten en lasten			
Personele lasten van totaal	84,1	83,2	--
Afschrijvingslasten van totaal	2,4	3,3	--
Huisvestingslasten van totaal	6,1	6,0	--
Overige instellingslasten van totaal	7,4	7,5	--

Zoals uit voorgaande tabel blijkt voldoet Stichting Markant Onderwijs aan nagenoeg alle streefwaarden. Hierop is de liquiditeit door bijzondere omstandigheden een uitzondering. Deze was ultimo 2015 beneden de streefwaarde. Het betreft een momentopname. Over het jaar heen wordt wel voldaan aan de gewenste streefwaarde. Zie ook het gestelde op de volgende pagina onder Liquide middelen. Ook de rentabiliteit is in 2015 onder de streefwaarde. Onttrekkingen uit de bestemmingsreserves Bapo en Innovatie (totaal € 154.539) zijn conform de voorschriften afgewikkeld via de exploitatie van Stichting Markant Onderwijs. De extra personele uitgaven in verband met een algemene salarismaatregel per 1 september 2015 zijn slechts gedeeltelijk gecompenseerd. Verder heeft de Raad van Toezicht ingestemd met extra personele uitgaven in verband met knelpunten in de formatie van OBS De Springplank en Montessori+ Breda. Als gevolg daarvan bedraagt het resultaat over 2015 € 286.910 minder dan begroot. In de extrapolatie tot en met het 3^e kwartaal werd nog een negatief resultaat van € 111.103 verwacht. Het verschil wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door personele baten en lasten. In de volgende hoofdstukken wordt hier nader op ingegaan. Voor 2016 is een positief exploitatieresultaat begroot. Het beleid is erop gericht dat de exploitatie uit gewone bedrijfsvoering over de periode 2015 tot en met 2018 positief is.

Tabel toelichting financiële positie op balansdatum per 31-12-2015 en 31-12-2014

Activa	31-12-2015	31-12-2014	Passiva	31-12-2015	31-12-2014
Vaste activa			Eigen vermogen		
Materiële vaste activa			Algemene reserve	2.045.333	2.331.980
Inventaris, meubilair, terrein	1.251.491	1.224.233	Bestemmingsreserves	455.391	609.930
Leermiddelen	262.724	305.157		2.500.724	2.941.910
Overige mva	4.396	6.978			
	1.518.611	1.536.368	Voorzieningen		
Financiële vaste activa			Onderhoud	0	0
Effecten	936.417	1.125.321	Personeelsvoorziening	102.211	98.260
				102.211	98.260
Vlottende activa			Kortlopende schulden		
Vorderingen			Crediteuren	25.830	57.028
Debiteuren	-	37.460	Belastingen en premies	416.549	387.649
Ministerie OCW	545.690	556.458	Sociale verzekeringen		
Overige vorderingen/ belastingen	--	--	Schulden terzake van pensioen	212.437	122.216
Overlopende activa	343.930	331.758			
	889.620	925.676	Overige kortlopende schulden	67.302	39.335
Effecten kortlopend	158.692	--			
Liquide middelen	441.146	631.848	Overlopende passiva	619.433	572.815
				1.341.551	1.179.043
	3.944.486	4.219.213		3.944.486	4.219.213

Toelichting op de balans en de vermogenspositie per balansdatum

Materiële vaste activa (€ 1.518.611)

De materiële vaste activa zijn met € 17.757 afgenomen ten opzichte van 2014. De afname geeft aan dat de afschrijvingen hoger zijn geweest dan de investeringen in vaste activa. Het totaal aan investeringen bedroeg in 2015 € 257.786 ten opzichte van € 235.053 in 2014. De investeringen in 2015 zijn opgenomen in onderstaande tabel.

Tabel: investeringen 2015

Inrichting speelterrein/ schoolplein	€ 16.008
Meubilair	€ 110.040
Inventaris/ Apparatuur	€ 61.982
Leermethoden	€ 21.156
Hardware en randapparatuur	€ 48.600
Totaal	€ 257.786

In 2015 is € 286.167 minder geïnvesteerd dan in de begroting voor 2015 werd voorzien. Dit komt omdat vooral ICT gerelateerde investeringen zijn doorgeschoven naar 2016.

Financiële vaste activa (€ 936.417+ € 158.692)

In verband met de verzelfstandiging is in november 2009 het vermogensbeheer overgedragen aan de Rabobank. Hiertoe is een beleggersrekening geopend. Rekening houdend met de regeling belenen en beleggen en het Treasury-statuut zijn voor deze middelen waardepapieren aangeschaft. Per 31 december 2015 is € 1.095.109 omgezet in waardepapieren. Ten opzichte van 31-12-2014 is dat € 30.212 minder. Het overzicht hiervan is terug te vinden op bladzijde 15 van het financieel jaarverslag. De overige middelen die geparkeerd staan op de beleggersrekening maken onderdeel uit van de liquide middelen. Het rendement op de beleggingen (inclusief koersresultaten) bedroeg in 2015 € 108.050, exclusief kosten.

Vorderingen (€ 889.620)

De vorderingen zijn gewaardeerd tegen nominale waarden, zonder dat rekening gehouden wordt met afwaardering wegens oninbaarheid. De vorderingen bestaan voor een groot deel uit vorderingen die op korte termijn afgewikkeld zullen worden. Hierbij is te denken aan de vordering op het Ministerie van OC&W (€ 545.690). Deze wordt in de eerste zeven maanden van 2016 afgewikkeld.

Liquide middelen (€ 441.146)

Het kengetal vlottende activa/kortlopende schulden (liquiditeit) geeft aan in hoeverre de organisatie in staat is om op korte termijn aan haar kortlopende schulden te voldoen. Dit kengetal zou volgens bedrijfseconomische maatstaven boven de 100 moeten liggen; op dat moment zouden de kortlopende schulden (ineens) voldaan kunnen worden. Stichting Markant Onderwijs heeft voor dit kengetal een streefwaarde vastgesteld van 150. Per 31-12-2015 bedraagt

dit kengetal 111. Onder de kortlopende schulden is de bijdrage van de gemeente Breda betreffende functionele kwaliteit ad € 277.847 opgenomen. Ten slotte is voor een bedrag van € 315.778 aan opgebouwde rechten vakantiegeld opgenomen. Dit betekent dat er in totaal een bedrag van € 593.625 aan kortlopende schulden is verantwoord, welke niet direct opeisbaar zijn door derden. Corrigeren we de liquiditeit hiermee dan bedraagt deze 199 en is daarmee dus boven de streefwaarde van 150.

Eigen vermogen (€ 2.500.724)

De solvabiliteit geeft inzicht in hoeverre een organisatie op lange termijn aan haar verplichtingen kan voldoen. Volgens bedrijfseconomische maatstaven zou de solvabiliteit meer moeten bedragen dan 25%. Hieraan voldoet Stichting Markant Onderwijs met 63,40 % in ruime mate. In 2008 heeft een risicoanalyse plaatsgevonden waarbij streefwaarden voor de noodzakelijke (minimale en maximale) omvang van het vermogen zijn vastgesteld. Stichting Markant Onderwijs heeft als streefwaarde voor de solvabiliteit een range van 30% tot 50% vastgesteld.

Voor het weerstandsvermogen is als streefwaarde een percentage tussen de 11% en 15% vastgesteld. Ultimo 2015 bedraagt het weerstandsvermogen 9,44 %. Het beleid van Stichting Markant Onderwijs is er op gericht te investeren in het onderwijs als het weerstandsvermogen boven de vastgestelde norm komt. Jaarlijks wordt hiervoor een meerjaren investeringsplanning opgesteld waarin rekening wordt gehouden met de ontwikkeling ten opzichte van deze norm. In 2015 is de meerjarenbegroting bijgesteld, waarbij nadrukkelijk rekening gehouden wordt met het strategische beleid, bezuinigingen, de schoolconcepten en de ontwikkeling van de risico's. Op basis daarvan kan bepaald worden of en in welke mate reserves omgezet kunnen worden in extra investeringen in het onderwijs. Leidraad hiervoor is ook het toezichtkader vanuit de Inspectie voor het Onderwijs.

Voorzieningen (€ 102.211)

Als gevolg van gewijzigde regelgeving met betrekking tot het invoeren van de richtlijn 660 voor onderwijsinstellingen per 1 januari 2008 is een voorziening getroffen voor jubilea. Deze voorziening is vastgesteld op € 77.500. Uitgangspunt voor de vorming van deze voorziening is conform de VosAbb een norm van € 550 per fte, gebaseerd op ervaringscijfers vanuit het Voortgezet Onderwijs. In 2015 is € 17.364 uitbetaald aan gratificaties en is € 18.867 gedoteerd aan de voorziening jubilea. De voorziening spaarverlof (€ 24.711) is conform de begroting verwerkt.

Kortlopende schulden (€ 1.341.551)

Het kengetal kortlopende schulden/totaal baten * 365 geeft een indicatie van het (extern) kapitaalgebruik in dagen. In 2015 is dit kengetal gestegen naar 45,6 (van 41,1 in 2014). Als gevolg van het ontbreken van gegevens van overige PO-instellingen, zijn er geen conclusies te trekken.

10.2 Exploitatieresultaat en toelichting op het resultaat

2015 sluit af met een ongecorrigeerd resultaat van - € 441.186.

Tabel exploitatieresultaat 2015

	Werkelijk 2014	Begroot 2015	Werkelijk 2015	Verschil 2015	Begroot 2016
BATEN					
Rijksbijdragen	9.768.819	10.436.888	10.406.194	-30.694	10.595.617
Overige overheidsbijdragen	67.792	62.000	75.056	13.056	43.526
Overige baten	605.276	212.971	263.221	50.250	222.389
Totaal baten	10.441.887	10.711.859	10.744.471	32.612	10.861.532
LASTEN					
Personeelslasten	9.135.673	9.015.548	9.485.190	-469.642	8.938.868
Afschrijvingen	365.820	264.972	275.543	-10.571	254.038
Huisvestingslasten	653.703	722.574	687.686	34.888	772.456
Overige lasten	824.133	801.352	833.360	-32.008	813.384
Totale lasten	10.979.329	10.804.446	11.281.779	-477.333	10.778.746
Saldo baten en lasten	-537.442	-92.587	-537.308	444.721	82.786
Financiële baten en lasten	64.240	92.850	96.122	-3.272	-400
Exploitatieresultaat	-473.202	263	-441.186	441.449	82.386
Reserve NOA	221.736		0		
Reserve Innovatie	116.290		65.960		
Reserve Bapo	27.054		88.579		
Totaal	-108.122		-286.647		

Exploitatieresultaat (-€ 441.186)

Er wordt gestreefd naar een positieve rentabiliteit over de planperiode. Het streefgetal van het BOP voor de periode 2012 – 2016 is groter dan nul. Met het resultaat over 2015, gecorrigeerd voor onttrekkingen aan de Bapo-reserve, zal het meerjarig resultaat niet gerealiseerd kunnen worden. Vergelijk de cijfers uit gewone bedrijfsvoering over de periode 2012 tot en met 2015.

	Resultaat uit gewone bedrijfsvoering	Begroot uit gewone bedrijfsvoering 1)
2012	-30.551	-88.766
2013	152.319	97.866
2014	-108.122	11.236
2015	<u>-286.647</u>	<u>137.736</u>
Saldo	<u>-273.001</u>	<u>158.702</u>

1) Met het oog op een consistente vergelijking tussen de begroting zoals opgenomen in het Bestuursondernehmensplan en de resultaten uit gewone bedrijfsvoering zijn beide gecorrigeerd voor onttrekkingen uit de Bapo-reserve en innovatiefonds.

De rentabiliteit over 2015 bedraagt -4,1 % en is ten opzichte van 2014 (-4,4 %) iets hoger. Het resultaat van -€ 441.186 is ongecorrigeerd. Immers de uitgaven in het kader van innovatie en onttrekkingen uit de Bapo-reserve maken onderdeel uit van dit resultaat. Corrigeren we eerdergenoemd resultaat over 2015 hiermee dan leidt dit tot het volgende resultaat.

Resultaat	-€ 441.186
+ Uitgaven in het kader van mobiliteit/ Bapo	€ 88.579
+ Uitgaven in het kader van innovatie	€ 65.960
Gecorrigeerd resultaat	-€ 286.647

Met dit gecorrigeerd exploitatieresultaat zou de rentabiliteit -2,67% bedragen en daarmee voldoen we dus niet aan de norm om boven de 0% te blijven.

Rijksbijdragen (€ 10.406.194)

De rijksbijdragen zijn € 30.695 lager dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door:

Budget	Werkelijk	Begroot	Verschil
Rijksbijdragen OCW/LNV	9.498.600	9.443.207	55.393
Personele en materiële groei	214.260	167.887	46.373
Overige personele vergoedingen	693.334	825.795	-132.461
Totaal	10.406.194	10.436.889	-30.695

Toelichting:

- Het aantal kinderen dat met een arrangement zware ondersteuning wordt begeleid is per saldo gelijk gebleven.
- De rijksbijdrage bedraagt 96,85 % van de totale baten en is hoger dan in 2014 (93,55%).

Overigens geeft het kengetal een indicatie van de mate waarin het bevoegde gezag afhankelijk is van de rijksbijdrage. Dit kengetal is gestegen omdat er vanaf 2014 geen recht meer is op de zogenoemde bruidschatregeling van de gemeente in verband met de verzelfstandiging in 2009. Ook de subsidie voor de schakelklas is vanaf 1 augustus 2014 ca. 70% lager worden. Verder is de bekostiging van de rijksbijdrage wel deels aangepast aan, maar aanvullende bekostiging vanuit het samenwerkingsverband en de gemeente niet.

In het kader van passend onderwijs is de bijdrage vanuit het samenwerkingsverband en de leerlinggebonden financiering vervallen. Vanuit het samenwerkingsverband OOK ontvangt Stichting Markant Onderwijs nu een budget voor Lichte Ondersteuning en een budget voor Zware Ondersteuning. Vanaf 1 augustus 2014 worden de inkomsten vanuit het samenwerkingsverband toegerekend aan de Rijksbijdragen.

Overige overheidsbijdragen (€ 75.056)

De overige overheidsbijdragen bedroegen in 2015 0,70% van de totale baten. Het betreft hier voornamelijk de baten vanuit de gemeente in het kader van de schakelklassen. Ook de verkeerssubsidie maakt onderdeel uit van deze baten.

Overige baten (€ 263.221)

De overige baten bedragen in 2015 2,45 % van de totale baten. De overige baten zijn € 50.249 hoger dan begroot. De opbouw van dit verschil is opgenomen in de onderstaande tabel.

Tabel overige baten

Budget	Werkelijk	Begroot	Verschil
Verhuuropbrengsten	149.410	147.625	1.785
Detacheringsbaten	9.000	3.000	6.000
Sponsoring/ bijdragen i.v.m. speelplaats OBS De Wildert	7.819	0	7.819
Vergoedingen Breedsaam i.v.m. voorgeschoten kosten	23.783	0	23.783
Loonkostensubsidie Atea	12.501	12.500	1
Bijdragen van derden	60.707	49.846	10.861
Totaal	263.220	212.971	50.249

Personele lasten (€ 9.485.190)

De personele lasten bedragen 84,1 % van de totale lasten. Dit kengetal is gestegen ten opzichte van 2014 toen het percentage 83,2 % bedroeg. De personele lasten zijn € 469.642 hoger dan begroot. De opbouw van dit verschil is opgenomen in de onderstaande tabel.

Tabel personele lasten

Budget	Werkelijk	Begroot	Vershil
Salarislasten	9.427.715	8.677.344	-750.371
Af: Uitkeringen VF/UWV	-380.956		380.956
Salarislasten excl. vervangingen	9.046.759	8.677.344	-369.415
Dotatie personele voorzieningen (jubilea/ spaarverlof)	29.802	2.554	-27.248
Cursuskosten	102.585	92.000	-10.585
Hogere kosten bedrijfsgezondheidszorg (BGZ)	16.666	24.800	8.134
Werving personeel	0	3.000	3.000
Overige personeelslasten	101.289	67.950	-33.339
Extern personeel	188.089	147.900	-40.189
Totaal	9.485.190	9.015.548	-469.642

Van de personeelslasten komt € 65.960 ten laste van de bestemmingsreserve innovatie en € 88.579 ten laste van de bestemmingsreserve Bapo.

De salarislasten worden met € 369.415,-- overschreden. Een aantal belangrijke redenen is hier debet aan.

Per 1-9-2015 is een algemene salarismaatregel van kracht geworden. De salarissen zijn hiermee met 1,25 % verhoogd. Tevens is er een eenmalige uitkering van € 500,-- per fte en een aanvulling op het bedrag van de dag van de leraar van € 328,-- per fte uitgekeerd. Inclusief werkgeverslasten en inclusief de verhoging van 1,25% gaat het hier om € 196.095,--. Verder kan opgemerkt worden dat het resultaat van de personele lasten ook beïnvloed wordt door:

- Niet declarabel zijn bij het vervangingsfonds van per saldo € 40.000 (m.n. inzet A-poolers)
- Korting op de Rijksbijdrage o.g.v. controle gewichtenleerlingen Noorderlicht: € 50.000 (definitief besluit nog niet genomen)
- Claim resterende vergoeding VF: € 50.000 (in onderzoek)

Afschrijvingslasten (€275.543)

De afschrijvingslasten zijn € 10.570 hoger dan begroot. Dit verschil is ontstaan doordat in 2015 nog investeringen hebben plaatsgevonden na het opstellen van de begroting voor 2015.

Huisvestingslasten (€ 687.686)

De huisvestingslasten zijn € 34.888 lager dan begroot. Dit wordt met name veroorzaakt door lagere huren (€ 2.032), lagere onderhoudskosten (€ 36.828), lagere energiekosten (€ 36.522) en een overschrijding op schoonmaakonderhoud (€3.826), publiekrechtelijke heffingen (36.294) en overige huisvestingslasten (€ 372).

Overige instellingslasten inclusief leermiddelen (€ 833.360)

De overige instellingslasten zijn in 2015 (€ 32.008) hoger dan begroot. Dit verschil wordt vooral veroorzaakt doordat er voor € 72.857 lasten zijn geboekt die nog betrekking hadden op voorgaande jaren. Dit bedrag is inclusief de afrekening van energie ad € 30.000 van De Springplank over voorgaande jaren. Ook onder de personele lasten zijn kosten € 25.000 opgenomen die nog betrekking hebben op eerdere kalenderjaren.

Financiële baten en lasten (€ 96.122)

De financiële baten zijn 3.272 hoger dan begroot. Ditmaal zijn de koersresultaten die nog niet verzilverd zijn wel aan de exploitatie toegevoegd.

10.3 Treasury

Stichting Markant Onderwijs hanteert een Treasury statuut dat mede gebaseerd is op de regeling belenen en beleggen van het Ministerie van OC & W. In dit statuut is bepaald binnen welke kaders het financierings- en beleggingsbeleid is ingericht. Het uitgangspunt is dat de toegekende publieke middelen in overeenstemming met hun bestemming worden besteed. Stichting Markant Onderwijs heeft een defensief financieel beleid gevoerd. Er is gebruik gemaakt van spaarrekeningen en deposito's.

Per 31 december 2015 was € 1.165.502 van het vermogen met een beleggersrekening in beheer gegeven aan de Rabobank. Binnen de kaders van de regeling belenen en beleggen en het Treasury statuut wordt deze rekening aangewend voor de aanschaf van effecten. Per 31 december 2015 is € 1.095.109 (beurswaarde) omgezet in waardepapieren. Ten opzichte van 31 december 2014 is dat € 384.151 minder. Dit heeft deels te maken met het feit dat er steeds minder effecten zijn die voldoen aan de voorwaarden genoemd in het treasurybeleid en ook nog

renderend zijn. Daarnaast is in 2015 een deel van het exploitatieresultaat € 441.186 ten laste van de beleggersrekening gebracht.

Het Treasury comité, bestaande uit een lid van de Raad van Toezicht, het College van Bestuur, de stafmedewerker Personeel en Financiën en de deskundige van de bank komt tweemaal per jaar bijeen of zoveel vaker als de marktomstandigheden daartoe aanleiding geven. Het Treasury comité voert overleg over de uitvoering van het Treasury beleid.

Op bladzijde 15 van het financieel jaarverslag is een overzicht van opgenomen van de beleggingen per 31 december 2015 evenals de looptijd van de beleggingen. Op 31 december 2015 voldeden deze beleggingen aan de minimale rating van AA-.

Als gevolg van de economische omstandigheden had de vermogensbeheerder onvoldoende mogelijkheden om met voldoende rendement te beleggen in effecten. In de loop van 2015 is het treasurystatuut in 2015 herschreven en in de vergadering van 29 september 2015 vastgesteld door de Raad van Toezicht. Uiteraard is hierbij tenminste rekening gehouden met bepalingen in de regeling belenen en beleggen van OC&W.

10.4 Kasstromen en financieringsbehoefte

Het exploitatietekort van € 537.308 exclusief financiële baten en lasten en de lagere investeringen ten opzichte van afschrijvingen zijn van invloed geweest op het kasstroomoverzicht 2015.

Voor 2016 is een positief exploitatiesaldo van € 82.386 begroot. Het voornemen is voor € 303.228 te investeren in hardware, meubilair en leermiddelen. Hier tegenover staat een afschrijvingslast van € 254.038. Dit is exclusief de ambities die uitgesproken zijn in het bestuursondernemingsplan voor de periode 2016-2020. In de begroting is geen rekening gehouden met eventuele financiële baten en lasten. Gezien het eigen vermogen van Stichting Markant Onderwijs en de financiële buffer die op deze rekening wordt gehouden zal niet naar externe financiering gekeken hoeven te worden.

10.5 Financiële risico's

Binnen Stichting Markant Onderwijs is in het voorjaar van 2012 een risicoanalyse opgesteld aan de hand van een elders ontwikkeld model en met behulp van input van het College van Bestuur, een aantal directeuren en de stafmedewerker Personeel en Financiën. Daaruit kwamen 5 risicogroepen naar voren:

1. Krimp leerlingaantal
2. Investerings
3. Concurrentiepositie en imago
4. Onderwijskwaliteit
5. Kwaliteit teams en leiding
6. Gewichtenregeling

Risicogroep 1 Ontwikkeling leerlingenaantal

Het financiële risico van krimp wordt voldoende afgedekt door het worst case scenario opgesteld begin 2015 (daling instroom met 5%). Verder wordt ook in de MJB 2016-2019 rekening gehouden met voldoende natuurlijk verloop in verband met pensionering. Een stimuleringsregeling voor mobiliteit van medewerkers is daarvoor niet nodig.

Risicogroep 2 Investerings

Op het gebied van investeringen laat de Meerjarenbegroting 2016 en volgende jaren geen bijzondere risico's zien. In het Bestuursondernemingsplan is wel het voornemen uitgesproken om vanaf 2016 extra te investeren.

Risicogroep 3 Concurrentiepositie en imago.

De cijfers over 2015 laten een groei zien bij met name BS Het Noorderlicht, OBS Montessori+ Breda en OBS De Springplank. Deze groei zet zich voort in 2016.

Risicogroep 4 Onderwijskwaliteit

Dit risico wordt enerzijds afgedekt door de invoering van Integraal, de toenemende gerichtheid op opbrengstgericht werken en anderzijds door schoolspecifieke actieplannen; deze zijn opgesteld naar aanleiding van eerdere bezoeken door de Inspectie. Door de Inspectie is in 2015 aan alle scholen van Stichting Markant Onderwijs continuering van het basis toezichtarrangement verleend. Inmiddels is onder externe begeleiding een traject gestart om de kwaliteit op alle scholen te verbeteren.

Risicogroep 5 kwaliteit teams en leiding

Dit risico wordt voldoende afgedekt door het innovatiebudget 2012-2016 ad in totaal € 280.000 bestemd voor investeringen in de medewerkers van Stichting Markant Onderwijs en de overige maatregelen van het BOP. Overigens is het laatste gedeelte van dit budget uitgegeven in de periode voor 1-8-2015.

Risicogroep 6 Gewichtenregeling

De gewichtenregeling is van toepassing op Het Noorderlicht en in mindere mate op OBS De Tweesprong. Beide scholen zijn in het verleden een aantal maal gecontroleerd door Deloitte Accountants. Met name op teldatum 1-10-2014 en 1-10-2015 heeft Deloitte op BS Het Noorderlicht afwijkingen geconstateerd. Op grond daarvan is de rijksbijdrage voor BS Het Noorderlicht vooralsnog met € 50.000,-- gecorrigeerd.

In relatie tot de begroting 2017 zal een nieuwe risicoanalyse gemaakt worden.

10.6 Samenvatting begroting 2015

Tabel samenvatting begroting

	Realisatie	Begroting	Begroting
Baten	2015	2015	2016
Rijksbijdragen OCW	10.406.194	10.436.888	10.595.617
Overige overheidsbijdragen- en subsidies	75.056	62.000	43.526
Overige baten	263.221	212.971	222.389
Totale baten	10.744.471	10.711.859	10.861.532
Lasten			
Personeelslasten	9.485.190	9.015.548	8.938.868
Afschrijvingslasten	275.543	264.972	254.038
Huisvestingslasten	687.686	722.574	772.456
Overige lasten	833.360	801.352	813.384
Totale lasten	11.281.779	10.804.446	10.778.746
Saldo baten en lasten	-537.308	-92.587	82.786
Financiële baten/ Financiële lasten	96.122	92.850	-400
Nettoresultaat	-441.186	263	82.386

Voor de meerjarenbegroting 2016 en volgende jaren wordt op voorhand uitgegaan van de volgende prognose leerlingenaantallen. Deze is gebaseerd op een neerwaartse bijstelling van de leerlingenprognose van de gemeente Breda aan de hand van werkelijke instroom.

Tabel prognose ontwikkeling aantal leerlingen

1-10-2011 feitelijk	1-10-2012 feitelijk	1-10-2013 feitelijk	1-10-2014 feitelijk	1-10-2015 feitelijk	1-10-2016 prognose	1-10-2017 prognose	1-10-2018 prognose
2100	2067	2010	2046	2093	2073	2095	2070

De meerjarenbegroting 2016 tot en met 2019 laat een positief exploitatieresultaat zien van € 1.206.195. Begin mei 2016 is in verband met de uitwerking van het nieuwe loonakkoord de meerjarenbegroting herrekend. Het exploitatieresultaat dient op basis daarvan bijgesteld te worden naar € 326.000.

10.7 Continuïteitsparagraaf

Tabel ontwikkeling personeel en leerlingen

Kengetal	Verslagjaar 2015	2016	2017	2018
Personele bezetting in FTE	140,93	137,69	138,69	138,69
- Management	11,16	10,16	10,16	10,16
- Onderwijzend personeel	121,42	119,18	120,18	120,18
- Onderwijs Ondersteunend	8,35	8,35	8,35	8,35
Leerlingenaantallen	2093	2073	2095	2070

Bijgaande ontwikkeling van de personele bezetting is exclusief natuurlijk verloop op basis van pensionering. De aanpassing van de personele bezetting gaat per 1 augustus 2016 niet gepaard met gedwongen ontslagen van vast personeel of tijdelijk personeel. Het natuurlijk verloop is per 1 augustus 2016 dusdanig dat een korting van 2% tot 3,5% op de bezetting doorgevoerd kan worden.

Met de prognose van de leerlingenaantallen wordt de trend van de gemeentelijke prognoses gevolgd bijgesteld aan de hand van actuele cijfers en de prognose van de directeurs.

Tabel ontwikkeling activa en passiva

ACTIVA	31-12-2015	31-12-2016	31-12-2017	31-12-2018	31-12-2019
Vaste activa					
MVA	1.518.611	1.567.801	1.455.699	1.562.025	1.332.696
Financiële vaste activa	1.095.109	1.095.109	1.095.109	1.095.109	1.095.109
Totaal vaste activa	2.613.720	2.822.370	2.770.124	2.840.466	2.658.367
Vlottende activa	1.330.766	1.365.119	1.721.407	2.037.397	2.730.095
Totale activa	3.944.486	4.028.030	4.272.216	4.694.531	5.157.900
Passiva					
Eigen vermogen:	2.500.724	2.583.110	2.824.724	3.244.504	3.705.319
- Algemene Reserve					
- Bestemmingsreserves					
Voorzieningen	102.211	103.368	105.922	108.476	111.030
Kortlopende schulden	1.341.551	1.341.551	1.341.551	1.341.551	1.341.551
Totaal Passiva	3.944.486	4.028.030	4.272.216	4.694.531	5.157.900
Eigen vermogen:	2.500.724	2.583.110	2.824.742	3.244.504	3.705.319
- Algemene Reserve	2.045.333	2.127.719	2.369.351	2.789.113	3.249.928
- Bestemmingsreserves Bapo, Innovatie en Mobiliteit	455.391	455.391	455.391	455.391	455.391

Onderstaand overzicht betreft de door de Raad van Toezicht in de vergadering van 15 december 2015 vastgestelde meerjarenbegroting.

Tabel meerjarenbegroting

Exploitatieoverzicht (verdicht)				
	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Leerlingaantal t-1	2.093	2.073	2.095	2.070
3.1 (Rijks)bijdragen OCW	10.595.617	10.537.742	10.686.221	10.742.226
3.2 Overige overheidsbijdragen	43.526	43.526	43.526	43.526
3.5 Overige baten	222.389	222.389	222.389	222.389
Totaal BATEN	10.861.532	10.803.657	10.952.136	11.008.141
4.1 Personele lasten	8.938.868	8.735.953	8.714.955	8.714.957
4.2 Afschrijvingen	254.038	252.432	243.779	258.729
4.3 Huisvestingslasten	772.456	771.956	771.956	771.956
4.4 Instellingslasten	813.384	801.284	801.284	801.284
Totaal LASTEN	10.778.746	10.561.625	10.531.974	10.546.926
Saldo BATEN en LASTEN	82.786	242.032	420.161	461.215
5.1 Financiële baten	-	-	-	-
5.5 Financiële lasten	400	400	400	400
Saldo FINANCIËLE BATEN en LASTEN	400-	400-	400-	400-
EXPLOITATIESALDO	82.386	241.632	419.761	460.815

Vanaf begrotingsjaar 2014 is er geen recht meer op de bruidsschat vanuit de gemeente. In de meerjarenbegroting is hiermee al rekening gehouden. De subsidie in het kader van schakelklassen is sterk verminderd. Met deze aanpassingen is al rekening gehouden.

De rapportage “aanwezigheid en werking van het interne risicobeheersings- en controlesysteem” en een beschrijving van de belangrijkste risico’s is opgenomen onder paragraaf 10.5 van het verslag. De rapportage van de Raad van Toezicht over de wijze waarop zij het bestuur ondersteunt en/of adviseert over de beleidsvraagstukken en de financiële problematiek is opgenomen onder paragraaf 16, verslag Raad van Toezicht.

11 Kwaliteitszorg

Alle Markantscholen werken met het administratie- en leerlingvolgsysteem Parnassys. Dit maakt het mogelijk om per school de tussentijdse leeropbrengsten en eindopbrengsten op uniforme en systematische wijze te monitoren.

In 2011 heeft Markant Onderwijs het kwaliteitsmanagement systeem *Integraal* ingevoerd op alle scholen. Met behulp van Integraal en de bovenschoolse module Parnassys kan de kwaliteit van de scholen breder en beter worden gemonitord. Het systeem bevat onder meer een cockpit met een “early warning” functie met betrekking tot de tussentijdse en eindopbrengsten, de interne doorstroom en uitstroom van de leerlingen en de gemeten tevredenheid van ouders, leerlingen en medewerkers met betrekking tot de kwaliteit van het onderwijs, de organisatie en de wijze

van leiding geven. Zo wordt het voor het College van Bestuur en de schooldirectie(s) mogelijk (pro)actief in te grijpen en bij te sturen in situaties waarin dat nodig is.

In 2015 is met externe begeleiding een scholingstraject gestart dat er op gericht is niet alleen directies en intern begeleiders, maar alle leerkrachten 'data-enthousiast' te maken en kwaliteitszorg een zaak van het hele team te maken.

Zoals reeds gesteld heeft de Inspectie in 2015 voor alle Markant Onderwijsscholen opnieuw het jaarlijkse basis toezicht arrangement vastgesteld. Dat houdt in dat de Inspectie geen aanwijzingen heeft dat er belangrijke tekortkomingen zijn in de kwaliteit van het onderwijs en/of de naleving van wet- en regelgeving.

Markant Onderwijs nascholing

Stichting Markant Onderwijs heeft in 2013 ten behoeve van de nascholing en deskundigheidsbevordering een inventarisatie gehouden met betrekking tot de nascholingswensen van de medewerkers. Op grond daarvan is in het schooljaar 2014-2015 de volgende interne scholing aangeboden: Hoogbegaafdheid; Signaleren van en hulp bij problemen in de fijne motoriek bij het jonge kind; Vertellen en Social Media. In het schooljaar 2015-2016 is het aanbod uitgebreid en is de volgende interne scholing aangeboden: Tekentaal ontwikkeling, Leren met muziek, Met Sprongen vooruit, Met aandacht voor de klas, Hoogbegaafdheid, Motoriekkist, Talentontwikkeling, Zintuigelijke informatieverwerking, Spelling, Executieve functies, EHBO bij kinderen, Dyspraxie.

12 Huisvesting

De doordecentralisatie van onderwijs huisvestingsmiddelen PO en SO van de gemeente Breda naar het collectief van schoolbesturen heeft in 2014 belangrijke voortgang geboekt. Op 16 juli 2014 hebben de schoolbesturen in het PO en SO in Breda de coöperatie BreedSaam opgericht. Per 1 januari 2015 heeft deze coöperatie de verantwoordelijkheid van de onderwijshuisvesting overgenomen van de gemeente Breda. Met uitzondering van de MFA's heeft de gemeente ook het eigendom van de schoolgebouwen overgedragen aan BreedSaam.

Na overdracht door gemeente Breda van de betreffende dossiers zijn de voorbereidingen voor (ver-)nieuwbouw ten behoeve van OBS De Toermalijn en OBS De Tweesprong doorgezet. In 2016 zullen voor beide trajecten definitieve besluiten worden genomen.

Op basis van onderzoek naar o.a. de luchtkwaliteit in Montessori+ Breda heeft de algemene ledenvergadering van BreedSaam in december 2015 besloten in totaal € 1,4 miljoen beschikbaar te stellen voor in 2016 en 2017 te realiseren verbeteringen op deze school.

13 Governance

Stichting Markant Onderwijs hanteert de Code Goed Bestuur Primair Onderwijs van de PO-Raad, vastgesteld in januari 2010 (tekst beschikbaar op www.poraad.nl). College van Bestuur en Raad van Toezicht bespreken jaarlijks de noodzaak tot nadere maatregelen.

14 Dialoog met belanghebbenden (horizontaal)

De dialoog met de ouders van de leerlingen van de Markantscholen vindt op bestuursniveau plaats via de Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad (GMR) en op schoolniveau via de Medezeggenschapsraad (MR) van elke school. GMR en de MR kennen naast een oudergeleding een personeelsgeleding. Taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van GMR en MR zijn vastgelegd in reglementen. Daarnaast kent elke school een Ouderraad, die vooral ondersteuning verleent bij de organisatie van allerlei activiteiten. Het beleid ten aanzien van de dialoog met ouders wordt mede gestuurd door de uitkomsten van het tweejaarlijkse tevredenheidsonderzoek. Het laatste onderzoek is gehouden in 2015.

De GMR van Stichting Markant Onderwijs is in 2015 zeven keer bij elkaar geweest voor overleg. De vergaderingen werden steeds gestart met intern beraad, waarna het overleg met de bestuurder werd gevoerd. Aan de orde waren onder meer de meerjarenbegroting 2016 e.v., het mobiliteitsbeleid, passend onderwijs, evaluatie van het bestuursondernemingsplan 2012-2016 en de voorbereiding en vaststelling van het bestuursondernemingsplan 2016-2020, invoering van de nieuwe Cao en de keuze voor het 'overlegmodel', beleid t.a.v. startende leerkrachten, protocol medisch handelen, beleid schorsing en verwijdering van leerlingen.

Het geïnstitutionaliseerde overleg met de gemeente Breda geschiedt in belangrijke mate via het Bestuurlijk Overleg Breda, het samenwerkingsverband van alle besturen van het Voortgezet en Primair Onderwijs in Breda, en op onderdelen via bilateraal overleg. Het BOB kwam in 2015 vijfmaal bijeen. Belangrijke bespreekpunten waren het masterplan PO-VO over de afstemming tussen basis- en voortgezet onderwijs in relatie tot de overgang van leerlingen, en de strategische onderwijsagenda 2015-2018 die samen met gemeente Breda is ontwikkeld.

Op grond van het openbare karakter van Stichting Markant Onderwijs onderhoudt Markant Onderwijs uiteraard een

bijzondere relatie met de gemeente waar het gaat om statutenwijzigingen, benoemingen van leden van de Raad van Toezicht en de goedkeuring van de begroting en het jaarverslag. Het College van B&W keurde de begroting 2015 goed en de gemeenteraad de jaarrekening 2014.

De individuele scholen van Stichting Markant Onderwijs onderhouden nauwe relaties met wijk- en buurtgebonden organisaties. Verder is sprake van diverse samenwerkingsverbanden gericht op specifieke doelgroepen en van participatie in diverse werk- en projectgroepen op het terrein van onder meer de aansluiting PO/VO.

Voor wat betreft de interne dialoog kan gesteld worden dat deze in een open sfeer is verlopen en een belangrijke bijdrage heeft geleverd aan de besluitvorming en continuïteit van Stichting Markant Onderwijs. De GMR en de MR'en maken hun eigen jaarverslag.

15 Politieke en maatschappelijke ontwikkelingen

De financiële situatie van het PO is ingewikkeld. Het financieringsmodel is complex en dat heeft de PO-raad aanleiding gegeven overleg te starten over vereenvoudiging daarvan. Daarnaast laat de financiering van het PO te wensen over. De PO-raad becijferde in oktober 2015 dat het gat tussen kosten en bekostiging is opgelopen tot € 754 miljoen. Met name de compensatie voor gestegen loonkosten gaf in 2015 de nodige hoofdbreken. Voorjaar 2015 bleek dat de toegekende compensatie voor de loonstijging van 1 september 2014 slechts gedeeltelijk was. In het najaar bleek dat ook de compensatie voor de gestegen pensioenpremie niet volledig was. Op deze manier stijgen de loonkosten onevenredig hetgeen uiteindelijk ten koste gaat van de formatie en daarmee van de kwaliteit van het onderwijs.

Demografisch laat het werkgebied van Stichting Markant Onderwijs een relatief stabiel beeld zien. De geldt ook voor de verwachte ontwikkeling van het aantal leerlingen. Uit prognoses die BreedSaam in november 2015 presenteerde blijkt dat het aantal leerlingen van Stichting Markant Onderwijs de komende jaren naar verwachting een lichte daling zal doormaken van 2093 in 2016 naar 2059 in 2020. Daarbij is sprake van verschillen tussen scholen: OBS De Toermalijn, OBS De Wildert en OBS De Apollo zullen naar verwachting met een teruglopend aantal leerlingen te maken krijgen, terwijl alle andere scholen juist een toenemend aantal leerlingen zullen hebben.

16 Verslag Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht houdt, naast de bevoegdheden die de Gemeenteraad van Breda en de Inspectie van het Onderwijs ter zake hebben, op basis van de Wet op het primair onderwijs en de statuten van Stichting Markant Onderwijs, toezicht op het beleid van het College van Bestuur en op de algemene gang van zaken.

Het toezicht op en de relatie met het College van Bestuur is vastgelegd in de Statuten van de Stichting, het Reglement Raad van Toezicht en het Reglement College van Bestuur. Het College van Bestuur rapporteert periodiek aan de Raad van Toezicht op basis van een afgesproken rapportagesystematiek. Hiermee krijgt de Raad van Toezicht de informatie die nodig is om het toezicht goed te kunnen uitoefenen. Daarnaast handelen Raad van Toezicht en College van Bestuur op basis van de door de PO-raad in 2010 verbindend verklaarde Code Good Governance voor het primair onderwijs.

De Raad van Toezicht gaat bij de invulling van zijn taak uit van drie pijlers waarop Stichting Markant Onderwijs steunt: continuïteit, kwaliteit en toegankelijkheid.

Continuïteit

De continuïteit van de Markantscholen wordt primair gewaarborgd door de instroom van leerlingen. Innovaties in het onderwijs stimuleren de instroom waarbij betaalbaarheid en kwaliteit in evenwicht dienen te zijn. Voor innovatie is in dat licht voor de planperiode 2012-2016 een geoormerkt innovatiebudget vrijgemaakt. De instroom van leerlingen wordt in de praktijk bepaald door de keuze van ouders voor een school aan de hand van criteria waarvan de belangrijkste zijn: afstand tot de school, sfeer op de school en uiteraard de kwaliteit van het onderwijs c.q. de opbrengsten daarvan. In zijn toezichthoudende rol, richt de Raad van Toezicht zich dan ook vooral op de door Stichting Markant Onderwijs direct beïnvloedbare factoren. De Raad van Toezicht heeft met genoegen vastgesteld dat het aantal leerlingen op stichtingsniveau zich in 2015 positief heeft ontwikkeld.

Kwaliteit

De kwaliteit van het onderwijs staat de laatste jaren onder druk door bezuinigingen vanuit het rijk en de gemeente. Recent onderzoek door de PO-Raad heeft uitgewezen dat het gat tussen kosten en bekostiging inmiddels € 754 miljoen bedraagt. Het Kabinet is daarentegen van mening dat de bekostiging van het primair onderwijs adequaat en voldoende is. De Raad van Toezicht stelt zich op het standpunt dat de financiering van het PO niet ten koste mag gaan van de kwaliteit van de onderwijsuitvoering. Dit betekent dat maatregelen om de kwaliteit op orde te houden en waar nodig te verhogen door de hele organisatie van Stichting Markant Onderwijs genomen moeten worden. Het vigerende Bestuurs Ondernemings Plan 2012-2016 en de daarop gebaseerde School Ondernemingsplannen bieden daarvoor

naar de mening van de Raad een goede basis. Ook in het nieuwe Bestuurs Ondernemings Plan is kwaliteitszorg een van de prioriteiten.

Toegankelijkheid

Openbaar Onderwijs biedt toegang aan iedereen. Passend onderwijs geeft hieraan verder invulling. Stichting Markant Onderwijs zal zich blijven inzetten voor het bieden van passend onderwijs aan minder-, gemiddeld en hoger begaafden dat aansluit bij de specifieke omstandigheden van wijken en individuele leerlingen. Zo bieden de Markant scholen al een gedifferentieerd aanbod per wijk/buurt en is er sprake van een zeer beperkt aantal verwijzingen naar het s(b)o. Voor hoger begaafde leerlingen zijn de zogenoemde Plusklas en de HB-afdeling van Stichting Markant Onderwijs actief. In 2014 is ook de zogenoemde Parelklas van start gegaan. Dit is een voorziening in een reguliere basisschool voor kinderen met een ZML-indicatie (zeer moeilijk lerende kinderen, waaronder kinderen met een Downsyndroom).

Alle scholen binnen Stichting Markant Onderwijs hebben de opdracht over het basis toezichtarrangement te beschikken dat toegekend wordt door de Inspectie. Hier wordt met de inzet en deskundigheid van alle leidinggevendenden en alle medewerkers van Stichting Markant Onderwijs aan voldaan.

De Raad van Toezicht ziet voor de komende jaren de nodige uitdagingen. Door innovaties en nieuwe ontwikkelingen van buiten opgelegd en ook van binnenuit geïnitieerd, staat het nodige op stapel. Onderwerpen als de onderwijsvernieuwing, samenwerking met andere schoolbesturen en organisaties voor kinderopvang, doorontwikkeling van het passend onderwijs, de verdere invulling van de samenwerking met de Rudolf Steiner School en de doordecentralisatie van de onderwijshuisvestingsmiddelen zullen aandacht blijven vragen. De Raad van Toezicht volgt deze ontwikkelingen kritisch in het besef dat innovatie en vernieuwing ook moeten leiden tot verbetering.

Op 1 januari 2015 is de heer J.A. van Dijk toegetreden tot de Raad van Toezicht als opvolger van mevrouw M.M.A.J. Snellen. Op dezelfde datum werd ook de herbenoeming van de heer C. Glerum als lid van de Raad van Toezicht voor een periode van vier jaar van kracht.

De Raad van Toezicht heeft in 2014 zes maal vergaderd met het College van Bestuur. Hierin is getoetst of het uitgezette beleid tot resultaat heeft geleid. De Raad van Toezicht heeft zich in het verslagjaar vooral gewijd aan:

1. De kwaliteit van het onderwijs van Stichting Markant Onderwijs, mede aan de hand van door de Inspectie uitgebrachte rapporten en de voortgang in de ontwikkeling van passend onderwijs.
2. De uitvoering en evaluatie van het Bestuurs Ondernemings Plan 2012-2016 en de ontwikkeling van een nieuw Bestuurs Ondernemings Plan 2016-2020.
3. Financiële ontwikkelingen.
4. Het volgen van de ontwikkeling van BreedSaam, de coöperatie waaraan gemeente Breda op 1 januari 2015 de verantwoordelijkheid voor huisvesting van primair en speciaal onderwijs in Breda heeft overgedragen.
5. Een aantal onderwerpen in relatie tot Good Governance.

Ad 1: Kwaliteit van het onderwijs

De Raad van Toezicht heeft kennis genomen van de uitkomsten van het bestuursgesprek met de Inspectie van het Onderwijs waaruit bleek dat geen van de scholen risico's kent in relatie tot het basisarrangement. Ook heeft de raad kennis genomen van het verslag van het bezoek dat de Inspectie eind 2014 bracht aan De Klokkebei.

Twee leden van de Raad van Toezicht hebben met het bestuur en de medewerker kwaliteitszorg gesproken over de voortgang van het traject kwaliteitszorg waarvoor externe ondersteuning is ingehuurd.

Delegaties van de Raad van Toezicht hebben in 2015 werkbezoeken gebracht aan OBS De Toermalijn, OBS De Apollo en OBS De Wildert. Verder hebben leden van de raad de jaarlijkse bijeenkomst met alle medewerkers bij de start van het nieuwe kalenderjaar bijgewoond. Dat geldt ook voor de jaarlijkse bijeenkomst met alle medewerkers bij de start van het nieuw schooljaar en voor de jaarlijkse Markantdag.

Ad 2: De uitvoering en evaluatie van het Bestuurs Ondernemings Plan 2012-2016 en de ontwikkeling van een nieuw Bestuurs Ondernemings Plan 2016-2020

De Raad van Toezicht is nadrukkelijk betrokken geweest bij de uitvoering en evaluatie van het Bestuurs Ondernemings Plan 2012-2016 alsmede bij de voorbereiding van het Bestuurs Ondernemings Plan 2016-2020. Aan dit onderwerp heeft de raad een speciale thema-avond gewijd. Na bespreking van een conceptversie in het najaar heeft de raad in december het uiteindelijke nieuwe Bestuurs Ondernemings Plan goedgekeurd.

Ad 3: Financiële ontwikkelingen

De Raad van Toezicht staat met regelmaat stil bij financiële stand van zaken binnen de stichting. Naast reguliere onderwerpen als begroting en jaarrekening ging het daarbij om vraagstukken als de bekostiging in relatie tot het in de zomer van 2015 gesloten nationaal loonakkoord, de bekostiging van passend onderwijs en het voorfinancieren van groei van scholen. De raad heeft zich door het bestuur laten informeren over de selectie van Vizyr als nieuw

administratiekantoor vanaf 1 januari 2016 en de gevolgen van het faillissement van OSG en de doorstart van OSG via Helder Onderwijs.

Het negatief resultaat in de jaarrekening 2015 is slechter uitgevallen dan in het najaar 2015 op grond van de managementrapportage werd verwacht. Raad van Toezicht heeft de oorzaken en de gevolgen daarvan uitgebreid besproken met het College van Bestuur.

De door de Raad van Toezicht ingestelde Auditcommissie adviseert gevraagd en ongevraagd de Raad van Toezicht en het College van Bestuur over de rechtmatigheid en doelmatigheid van het financieel beleid en beheer van de Stichting en de door de Stichting in stand gehouden scholen. De Auditcommissie is in 2015 drie keer bij elkaar geweest. Daarin bracht de commissie advies uit aan de Raad van Toezicht over begroting en jaarrekening en over managementrapportages. Ook sprak de commissie over actuele financiële ontwikkelingen rond de bekostiging. Stichting Markant Onderwijs kent ook een Treasury Comité, waarin een lid van de Raad van Toezicht, het College van Bestuur en de stafmedewerker Financiën en Personeel overleg voeren met de huisbankier over het beheer van de reserves van Stichting Markant Onderwijs overeenkomstig de richtlijn Beleggen en Belenen.

Ad 4: Ontwikkeling BreedSaam

Bij de start van BreedSaam hebben College van Bestuur en Raad van Toezicht afspraken gemaakt over welke onderwerpen het College van Bestuur afstemming zoekt met drie leden van de Raad van Toezicht. Dit om de ontwikkeling van BreedSaam goed te kunnen volgen en de belangen van Stichting Markant Onderwijs goed te kunnen behartigen. Overeenkomstig deze afspraken is in 2015 o.a. afstemming geweest over de ontwikkeling van de businesscase en de ontwikkeling van de administratieve organisatie binnen BreedSaam.

Ad 5: Een aantal onderwerpen in relatie tot Good Governance

De Raad van Toezicht heeft in 2015 een zelfevaluatie uitgevoerd. Daarbij is ook het College van Bestuur betrokken. De resultaten van de evaluatie zijn besproken op een studiemiddag onder begeleiding van prof. mr. Paul Zoontjes. Daarbij is ook de wet versterking bestuurskracht betrokken. Algemene conclusie is dat de raad de kaders van het toezicht goed invult. De raad wil het contact met directeuren van scholen en de GMR intensiveren.

Ook het functioneren van de Auditcommissie is geëvalueerd. Deze heeft geleid tot een lichte bijstelling van het reglement van de commissie waarover in 2016 zal worden besloten.

Naar aanleiding van de Wet Normering Topinkomens II heeft de Raad van Toezicht gesproken over de vraag of de wet aanleiding zou moeten geven tot bijstelling van de honorering van leden van de Raad van Toezicht. Conclusie was dat de honorering gelijk blijft, met dien verstande dat de leden van de Auditcommissie voortaan vacatiegeld voor bijgewoone vergaderingen zullen ontvangen. De raad acht dit gerechtvaardigd op grond van het vele werk dat deze commissie met zich brengt.

De Raad van Toezicht heeft geactualiseerde versies van het besturingsmodel en het managementstatuut vastgesteld. Daarnaast is ingestemd met een door het College van Bestuur nieuw ontwikkeld model voor managementrapportages. Tevens heeft de Raad afspraken gemaakt om in het eerste kwartaal van 2016 het functioneren van de bestuurder te evalueren en te bezien of de honorering van de bestuurder past binnen de kaders van de WNT.

Wij ervaren dat het College van Bestuur, de directeuren en alle medewerkers zich inzetten voor een professioneel en kwaliteitsgericht Stichting Markant Onderwijs waarbinnen iedereen zich inzet om te bereiken waar het uiteindelijk omgaat: het beste halen uit elk kind. Wij danken dan ook iedereen voor het enthousiasme en de inzet in 2015.

Breda, 15 mei 2016

De heer drs. P.F.A. (Peter) Moerkens MPM, voorzitter

17 **Bijlage: Verantwoording Prestatiebox**

1. Ambities bestuursakkoord voor het primair onderwijs

Ambities gericht op opbrengstgericht werken:

1. Schoolbesturen hebben meetbare doelstellingen geformuleerd gericht op leeropbrengsten taal en rekenen.
2. Scholen werken opbrengstgericht.
3. Scholen meten de opbrengsten van vroegschoolse educatie.
4. Scholen bieden maatwerk voor excellente leerlingen, waaronder hoogbegaafde leerlingen.
5. Geen onder presterende scholen meer.
6. Scholen stimuleren ouders om thuis activiteiten te ondernemen die bijdragen aan leerprestaties.
7. Scholen maken hun opbrengsten transparant.

Ambities gericht op professionalisering:

1. De bekwaamheid van leraren in het afstemmen van het onderwijs op verschillen binnen de klas is op orde.
2. De bekwaamheid van leraren met betrekking tot opbrengstgericht werken is op orde.
3. Alle leraren onderhouden hun bekwaamheden systematisch en worden gestimuleerd zich te registreren.
4. Scholen voeren een goed en effectief HRM-beleid.
5. Verbetering begeleiding en ondersteuning beginnende leraren.
6. Schoolleiders in regulier en speciaal onderwijs voldoen aan geactualiseerde bekwaamheidseisen.

2. Ambities bestuursakkoord voor Stichting Markant Onderwijs

Als Stichting Markant Onderwijs hebben we ons in 2015 gericht op de volgende ambities:

Ambities gericht op opbrengstgericht werken:

Schoolbesturen hebben meetbare doelstellingen geformuleerd gericht op leeropbrengsten taal en rekenen.

Deze doelstellingen heeft het bestuur vastgesteld in het Bestuurs Ondernemings Plan 2012-2016. De doelstellingen zijn ontleend aan het Toezichtskader van de Inspectie van Onderwijs. Ieder jaar wordt bekeken of deze doelstelling aangescherpt moeten worden. In 2015 is het Bestuurs Ondernemingsplan 2016-2020 vastgesteld. Ook is in 2015 het managementcontract ingevoerd. Dit contract bevat tien resultaatgerichte doelstellingen waarover bestuur en directeur afspraken maken. Vijf doelstellingen zijn voor alle scholen identiek, de overige vijf zijn schoolspecifiek.

Scholen werken opbrengstgericht.

In de periode 2012 tot 2015 is er extra geïnvesteerd om de kwaliteit en het opbrengstgericht werken naar een nog hoger plan te trekken. Door een herschikking van de algemene reserve is hier zelfs een bestemmingsreserve voor gecreëerd.

Scholen meten de opbrengsten van vroegschoolse educatie.

N.v.t.

Scholen bieden maatwerk voor excellente leerlingen, waaronder hoogbegaafde leerlingen.

Begin 2010 is de bovenschoolse Plusklas binnen Stichting Markant Onderwijs van start gegaan. Deze plusklas is een voorziening die moet worden gezien als onderdeel van en aanvulling op de 'compacting en verrijgings programma's'. In de plusklas ontmoeten de leerlingen andere hoogbegaafde leerlingen en worden ze gericht begeleid om hun leerstrategieën te ontwikkelen. Daarnaast werken de leerlingen aan hun sociale vaardigheden en leren zij hun sterke kanten zinvol en effectief te gebruiken. Ook andere scholen binnen Stichting Markant Onderwijs hebben in meer of mindere mate een plusklas ingericht.

Fulltime onderwijs voor hoogbegaafde kinderen wordt geboden op OBS De Montessori+ Breda in de HB-afdeling. Op 1 oktober 2015 telde de HB-afdeling 90 leerlingen. Voor het schooljaar 2016-2017 is er plaats voor een gelijk aantal leerlingen.

Geen onder presterende scholen meer.

Naast het werken aan de resultaten in groep 8 worden ook de tussentijdse opbrengsten in de groepen 3 tot en met 8 gemonitord; In de kwartaalgesprekken met de directies van de verschillende scholen is hier periodiek aandacht voor. Stichting Markant Onderwijs gebruikt ParnasSys Integraal. Hierdoor kunnen middels analyses leraren, directies en bestuur tijdig geïnformeerd worden over de stand van zaken en kan tijdig bijgestuurd worden. Aan de invoering van ParnasSys Integraal is een scholingstraject voor Intern Begeleiders en Directieleden vooraf gegaan onder begeleiding van Hans van Rijn Consultancy. Dit scholingstraject is in 2015 voortgezet.

Scholen stimuleren ouders om thuis activiteiten te ondernemen die bijdragen aan leerprestaties.

Hierop is nog niet ingestoken.

Scholen maken hun opbrengsten transparant.

In dit jaarverslag (paragraaf 7.2) wordt inzicht gegeven in de opbrengsten. Daarnaast publiceert elke school zijn opbrengsten op de website. Met ParnasSys Integraal is het eveneens mogelijk periodiek de resultaten te analyseren. Deze analyses worden besproken tussen bestuur en directies en waar nodig worden passende maatregelen genomen.

Ambities gericht op professionalisering.

Door middel van de gesprekkencyclus en het op orde houden van het bekwaamheidsdossier wordt aan het onderhouden en stimuleren gestalte gegeven. Naast scholing op schoolniveau heeft Stichting Markant Onderwijs in 2015 een de scholing op bestuursniveau gecontinueerd. Daarbij is niet alleen gebruik gemaakt van externe docenten maar hebben ook eigen personeelsleden workshops verzorgd. In het schooljaar 2014-2015 is de volgende interne scholing aangeboden: Rekenspecialist; Faalangst; Autisme Spectrum Stoornis; Hoogbegaafdheid en Reflectieve leraar. In het schooljaar 2015-2016 wordt de volgende interne scholing aangeboden: Hoogbegaafdheid; Signaleren van, en hulp bij problemen in de fijne motoriek bij het jonge kind; Vertellen en Social Media. Ook wordt scholing aangeboden op de hoofdthema's ICT en 21st Century Skills, Didactiek en organisatie van het onderwijs, Algemeen (o.a. timemanagement, omgaan met werkdruk) en Passend Onderwijs

Verbetering begeleiding en ondersteuning beginnende leraren.

Voor beginnende leerkrachten is een inwerkplan opgenomen in de beleidsnotitie "Introductie Nieuw Personeel". Tot nieuw personeel worden niet alleen startende leerkrachten gerekend maar ook personeel dat vanuit een andere school instroomt. Inmiddels is in de nieuwe cao PO uitdrukkelijk aandacht voor startende leraren. In verband hiermee is de beleidsnotitie "Startende Leraar" vastgesteld en in uitvoering genomen.

Schoolleiders in regulier en speciaal onderwijs voldoen aan geactualiseerde bekwaamheidseisen.

Alle directeuren zijn ingeschreven in het schoolleidersregister PO (voorheen NSA). Door middel van nascholing, cursussen en intervisiebijeenkomsten werken zij aan het voldoen aan de bekwaamheidseisen.